

Яқинлашиб келаётган Ийд Рамазон муборак бўлсин!

16
(1438)-son
22-may
2020

Xabar

ERURSEN SHO'H, AGAR OGOHSEN SEN
AGAR OGOHSEN SEN, SHOHSSEN SEN

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI NASHRI

1992-yil martdan chiqa boshlagan www.xabar.uz

УШБУ СОНДА:

ИНТЕРНЕТ

Ўзбекистон интернет тезлиги бўйича рейтингда Грузия ва Туркиядан ўтиб кетди **3-бет**

ПАНДЕМИЯ ва АКТ

Хизматлар санокли кунларда "онлайн" шаклга ўтказилди **4-бет**

ТАЪЛИМ

Мақтабларда якуний имтихонлар бекор қилинди **5-бет**

СОЦИАЛЬНАЯ ЦЕЛЬ

Facebook встал на налоговый учет в Узбекистане **6-бет**

НИШОНДОРЛАРИМИЗ

Хусан Набиев: Телекоммуникацияни такрор танлаган бўлардим **7-бет**

КОРОНАВИРУС

экологияга даво бўлди(ми)? **8-бет**

КАРАНТИН

Microsoft раҳбари: "Масофадан ишлашнинг ҳам зарари бор" **12-бет**

ДАСТУРЛАШНИ ЎРГАНАМИЗ

Турли платформалар учун қайси дастурлаш тиллари ишлатилади? **16-бет**

35 та устувор
лойиҳа

Президентнинг "Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида" қарорига мувофиқ:

2020-2022

йилларда ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш бўйича умумий қиймати **17,6 триллион сўм** бўлган **35та устувор лойиҳалар** амалга оширилиши белгиланган.

АНДИЖОН ТАЖРИБАСИ ЯРАТИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг бориши, одамлар ҳаёти билан танишиш мақсадида 21 май куни Андижон вилоятига жўнаб кетди.

» 2

✓ Танлов

1 июн куни One Million Uzbek Coders бепул таълим лойиҳа доирасида якуний имтиҳон бўлиб ўтади

Якуний имтиҳонга кириш учун талабалар курснинг барча топшириқларини бажаришлари, лаборатория ишларини ўтишлари керак.

Имтиҳонда қатнашиш учун рўйхатдан ўтиш мuddати: 2020 йил 29 май.

Финал имтиҳонидан муваффақиятли ўтган иштирокчилар Udacity Nanodegree грантлари учун курашишлари ва нано-дипломни (Nanodegree) қўлга киритишлари мумкин. Мазкур диплом йирик IT-компаниялар — Google, AT&T, Autodesk, Cloudera, Salesforce ва бошқалар томонидан тан олинади. Яна бир муҳим маълумот: фақат энг яхши 50 нафар талаба Udacity Nanodegree грантини олади!

Nanodegree грантлари учун якуний

имтиҳонга рўйхатдан ўтиш учун қўлланма: uzbekcoders.enrolling_to_the_final_assessment_instructions-1

One Million Uzbek Coders ("Бир миллион ўзбек дастурчи") — Республика-мизда кенг аҳоли қатламини масофавий махсус онлайн-портал орқали IT-йўналишлари бўйича тайёрлашга йўналтирилган йирик лойиҳа.

Мазкур лойиҳа Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан БАА Dubai Future Foundation жамғармаси, IT-Парк қошидаги IT-академия, Тошкент шаҳридаги ИНХА университети ва Му-

ҳаммад ал-Хоразмий IT-мактаби билан биргаликда амалга оширилмоқда.

Лойиҳа бўйича дастурлашни масофавий таълим орқали ўргатишга мўлжалланган www.uzbekcoders.uz пор-тали ҳамда "Udacity.com" халқаро таълим платформаси ўзбек тилида ишга туширилди.

Биринчи босқичда лойиҳа глобал меҳнат бозорида энг долзарб бўлган тўртта йўналишни қамраб олди: маълумотларни таҳлил қилиш (Data-analytics), Андроид платформасида ишланмалар яратиш, FrontEnd (frontend) ва фулл-так (FullStack). Умумий курс 120 соатга мўлжалланган.

Ба тафсил: <http://uzbekcoders.uz/>

АНДИЖОН ТАЖРИБАСИ ЯРАТИЛАДИ

» 1

**Ишимизга
одамларнинг кўзи
билан баҳо
беришимиз керак**

Давлатимиз раҳбари дастлаб Олтинкул туманидаги "Кўхна водий баҳори" фермер хўжалигида бўлиб, ғалла ва ғўза ривожини кўздан кечирди.

— Иқлим шароити юртимизга ўхшаш хорижий давлатларда пахтадан 70 центнергача ҳосил олишади. Қандай қилиб? Илм билан, ақл билан. Андижонда ер камлигини ҳисобга олиб, ундан икки карра самарали фойдаланиш зарур. Ишсиз, даромади етарли бўлмаган минглаб одамлар бор. Ишимизга ўшаларнинг кўзи билан баҳо беришимиз керак, — деди Президент.

Давлатимиз раҳбари ғўза қатор ораларига соя экиш бўйича Андижон тажрибасини яратиш бўйича кўрсатмалар берди.

Агротехнологияларни ривожлантириш мақсадида Тошкент давлат аграр университети-нинг Андижон вилояти филиали негизда қишлоқ хўжалиги йўналишида алоҳида олий таълим муассасаси ташкил этиш муҳимлиги таъкидланди.

**Хусусий корхонада
1 минг 200 нафар
аёл ишламоқда**

Президент Шавкат Мирзиёев Андижон шаҳридаги "ВБМ Текстиль Групп" маъсуляти чекланган жамият фаолияти билан танишди.

Замонавий қиёфа касб этган

корхона ўн кун аввал фаолият бошлади. Бу ерда йилига ўртача 11 миллион дона тайёр трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

МДХ мамлакатлари билан шартномалар имзоланган бўлиб, йилига 27 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилиш мўлжалланган. Бу географияни кенгайтириш мақсадида Европа Иттифоқи давлатлари билан музокаралар олиб борилмоқда.

Корхонада 1 минг 200 нафар аёл иш билан таъминланди. Давлатимиз раҳбари улар билан суҳбатлашди.

— Авваламбор, сизларни яқинлашиб келатган улуг айём билан табриклайман. Бу фабрика андижонликларга ўзига хос тухфа бўлибди. Биз учун ҳар бир иш ўрни муҳим. Бу ерда шунча хотин-қиз ишли бўлганидан жуда хурсандман. Тадбиркорларимиз жаҳон бозорларига чиқмоқда. Бу — дунё қараш ўзгариши, имкониятлар натижаси, — деди Президент.

Мутасаддиларга пахта толасини қайта ишлашни чуқурлаштириб, қўшилган қиймат яратиш, корхоналарга қўшимча инвестициялар йўналтириб, ишлаб чиқаришнинг тўлиқ циклини ўзлаштиришга кўмаклашиш бўйича топшириқлар берилди.

Илгари вилоятда етиштирилган пахта фақат хомашё сифатида сотиларди. Бундан даромад 100 миллион долларга ҳам етмасди. Эндиликда қайта ишлаш ривожланаётгани натижасида жорий йилда қарийб 440 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилинади. 2021 йилда бу кўрсаткични 527 миллион долларга етказиш режалаштирилган.

"ВБМ Текстиль Групп" томонидан Андижонда тикувчилик ва жинси ишлаб чиқариш, мато тўқиш ва бўяш корхоналари ташкил этилиши кўзда тутилган.

Шу ерда 2020-2021 йиллар мобайнида вилоятда амалга оширилаётган инвестиция лойиҳалари ҳақида маълумот берилди.

**Аҳолини
уй-жой билан
таъминлаш бўйича
кўрсатмалар
берилди**

Давлатимиз раҳбари бундан роппа-роса икки йил муқаддам — 2018 йил 20 май кун Андижон шаҳридаги янги уй-жойларни кўрган эди. Мазкур ҳудудда бу масала долзарб эканини инобатга олиб, қўшимча турар жойлар қуриш бўйича топшириқ берилди. Шу асосида шаҳарда йигирмата 7 қаватли, иккита 16 қаватли уй барпо этилди.

Президентимиз ушбу мавзени бориб кўрди. Хонадонлардан бирида бўлиб, оила билан суҳбатлашди.

Уйлар жаҳон стандартлари асосида яхлит темирбетондан зилзилага бардошли қилиб қурилган. Бинонинг ташқи деворлари энерготежамкор базальт материали билан қопланган. Интернет тармоғи, видеокузатув ускуналари ўрнатилган. Жихозлаш ишлари март ойида якунланиб, аҳолига тайёр ҳолда топширилди.

Мазкур уйлар ҳовлисида дам олиш ва спорт майдончалари, болалар ўйингоҳлари, автотуларгоҳ барпо этилган.

Маълумки, Андижон аҳоли зичлиги энг юқори ҳудудлардан бири. Бу янги уйларда шунча майдондаги бошқа лойиҳаларга нисбатан 2 баробар кўп хонадонлар жойлашгани маҳаллий шароит учун жуда муҳим. Шу боис хонадонларнинг нархи ҳам ҳамёнбон.

Аҳолини турар жойлар билан таъминлашни изчил давом эттириш зарурлиги таъкидланди.

— Камбағалликдан чиқишнинг энг асосий замини — уй-жой. Одамларнинг бошпанаси бўлса, ўзи ҳаракат қилиб, рўзгорини оёққа қўйиб олади, — деди Шавкат Мирзиёев.

Туманлардаги аҳоли зич жойларга ҳам коммуникация олиб бориб, барча шароитларга эга кўп қаватли уйлар қуриш, замонавий қишлоқлар бунёд этиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Президентнинг Андижон вилоятига ташрифи давом этмоқда.

“Давлатимиз раҳбари ғўза қатор ораларига соя экиш бўйича Андижон тажрибасини яратиш бўйича кўрсатмалар берди.”

Президент Шавкат Мирзиёев 15 май кун Сирдарёда сув тошқинидан талафот кўрган туманларда бўлиб, аҳоли вакиллари билан учрашди.

Талафот кўрган ҳудудларда кўп қаватли уй барпо этилиши таъкидланди.

Сув тошқинидан азият чеккан оилаларга сертификат ва пул маблағли банк карточкалари топширилди.

17 май кун Узбекистон ва Қозоғистон Президентлари телефон орқали мулоқот қилдилар.

Давлатимиз раҳбари Қозоғистон Президентини таваллуд кунин билан самимий табриклади.

Сардоба сув омборидаги фавкуллода ҳодиса оқибатларини бартараф этиш бўйича йўлга қўйилган самарали ҳамкорлик ва амалга оширилаётган ишлар алоҳида мамнуният билан қайд этилди.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 19 май кун тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Ўзини ўзи банд қилган аҳоли даромад солиғидан озод қилиниши белгиланди.

Давлат идоралари кўрсатаётган айрим хизматларни хусусий секторга ўтказиш бўйича топшириқлар берилди.

Тадбиркорлик субъектларига кредит бериш шартларини соддалаштириш, истеъмол кредитлари беришни кенгайтириш лозимлиги қайд этилди.

20 май кун Халқаро валюта фонди бошқарувчи директори Кристилина Георгиева Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевга хат йўллади.

"Бугунги кунда Сизнинг бутун саъй-ҳаракатингиз, табиийки, пандемия оқибатларини енгиб ўтишга қаратилган. Айни пайтда, шунга қарамай, Ўзбекистонда фалол ва очик бозор иқтисодиётини шакллантириш бўйича ўрта муқддлати мақсадларга эришиш йўлидаги ислохотларингизни давом эттираётганингиз мени руҳлантиради", — дейлади мактубда.

Президент Шавкат Мирзиёев 20 май кун Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғида барпо этилган Адилбар хиббонига ташриф буюрди.

Ёзувчи ва шоирлар, зиёлилар билан учрашувда миллий адабиётимизни ривожлантиришга қаратилган эътибор, галдаги муҳим вазифалар ҳақида сўз борди.

Президент Адилбар хиббони ёнида ташкил этилган Тошкент шаҳри музейи билан ҳам танишди.

Давлатимиз раҳбари 20 май кун Тошкентнинг Яшнобод туманида барпо этилган Болалар миллий тиббиёт марказини бориб кўрди.

Бу ерда йилига 1,5 мингдан зиёд ноёб жарроҳлик амалиётларини бажариш имконияти мавжуд.

Педиатрияда инновацион излашлар олиб бориш, хорижий мутахассисларни жалб этган ҳолда мураккаб жарроҳлик амалиётлари ва юқори технологик муолажаларни ташкил этиш, тиббиёт мутахассислари тайёрлаш ва малакасини ошириш бўйича кўрсатмалар берилди.

Тошкент шаҳрида Оҳангарон шоссеси ва Махтумқули кўчаси кесиммасида қуриб битказилган йўл ўтказгичи очилди.

Туннел, ҳалқа ва эстакададан иборат ушбу уч погонали кўприк туфайли чорраҳадан соатига 20 мингга автомобил ўтиш имконияти пайдо бўлди.

— Пойтахтда энгил автомобиллар сони янада кўпайиши аниқ. Шунинг учун эртанги кунни олдиндан кўриб, кўчаларни кенгайтириш, кўприклар қуриш ишларини давом эттириш керак, — деди Президент.

АКТ ВАЗИРЛИГИ ҲАЙЪАТИНИНГ МАЖЛИСИ ЎТКАЗИЛДИ

2020 йил 16 май куни Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Ҳайъатининг кенгайтирилган мажлиси ўтказилди.

Мажлис Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 28 апрелдаги “Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлар тўғрисида”ги 4699-сонли қарори билан тасдиқланган устувор лойиҳаларни амалга ошириш жараёнларига бағишланди.

“Кун тартибда кўриб чиқилган масалалар юзасидан вазирлик Ҳайъати кенгайтирилган йиғилишининг тегишли қарори қабул қилинди.”

Ҳайъат йиғилишида Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Ш.Содиқов давлатимиз раҳбари томонидан мазкур ишларни тизимли равишда амалга ошириш, шунингдек, белгиланган устувор лойиҳаларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишига масъул раҳбарлар ҳам белгилаб берилгани, лойиҳалар барча давлат бошқарув органлари, маҳаллий ҳокимиятлар, иқтисодиётнинг реал сектори корхоналари, банк тизими ва бошқа тармоқларда амалга оширилишини инobatга олиб, барча вазирлик ва идоралар раҳбарлари иштирокида вазирлик Ҳайъатининг кенгайтирилган йиғилишини ўтказиш бўйича топшириқ берилганига алоҳида тўхталиб ўтди.

Кун тартибдаги масала юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Р.Фулмонов ҳам иштирок этиб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Бугунги кунда давлат бошқаруви органларида ахборот технологиялари ва коммуникацияларини жорий этишда бир қатор тизимли муаммо ва камчиликлар мавжудлиги рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукумат тизими шакллантиришда ахборот тизимлари ва ресурслари аксарият ҳолларда тарқоқ тарзда ишлаб чиқарилаётганлиги, классификаторлар ва маълумотномаларни юритиш жараёни марказлашмаганлиги, электрон давлат хизматлари кўрсатиш доирасида давлат органлари ўртасида ахборот алмашиш жараёнида ягона ёндашувга амал қилинмаётганлиги, миллий ахборот тизимлари ва ресурслари, комплекс автоматлаштирилган бошқарув тизимлари, ягона реестр ва маълумотлар базаларини сақлаш, алмашиш ва қайта ишлаш учун зарур бўлган техник инфратузилманинг етарли даражада эмаслиги кўрсатиб ўтилди.

Бундан ташқари, давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг ҳудудий бўлиmlарига ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида дастурлаш ва телекоммуникация йўналишлари билан бир қаторда, замонавий хизматларни кўрсатиш тўлиқ йўлга қўйилмаганлиги ҳам айтиб ўтилди.

Шу билан бирга, иқтисодиёт тармоқларида ахборот тизимлари ва дастурий маҳсулотларни жорий этиш ҳолатини танқидий таҳлили бир қатор камчиликларни кўрсатмоқдаки, ишлаб

чиқариш салоҳияти юқори бўлган айрим корхоналарда ахборот-коммуникация технологиялари етарли даражада эмаслиги ва бу ҳолат ушбу соҳада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни рақобатбардошлигини кўтаришга тўсқинлик қилаётгани таъкидланди.

Ҳайъат мажлисида, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ўринбосарларининг рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукумат тизими бўйича устувор лойиҳалар ва вазифалар ижросини ташкил этиш, телекоммуникация инфратузилмасини ривожлантириш лойиҳалари, соҳада амалга оширилаётган устувор лойиҳаларни молиялаштириш, инвестиция дастури ижроси масалалари бўйича ахборотларни эшитилди.

“Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорда давлат бошқарув органлари, вазирлик, кўмита, агентлик, маҳаллий ҳокимликлар, иқтисодиётнинг етакчи тармоқлари йирик компания ва ташкилотлари, тижорат банкларида берилган топшириқ ва вазифаларнинг ҳар бир банди бўйича муҳокама қилиниб, келгусида амалга оширилаётган устувор вазифалар белгилаб олинди.

Кун тартибда кўриб чиқилган масалалар юзасидан вазирлик Ҳайъати кенгайтирилган йиғилишининг тегишли қарори қабул қилинди.

ИНСОН ОМИЛИСИЗ

Энди оиланинг муҳтожлиги электрон тарзда аниқланади

Молия вазирлиги хабар беришича, Ўзбекистонда “Ижтимоий химоя ягона реестри” ахборот ишлаб чиқилди.

Ягона реестр, ҳеч қандай инсон омилсиз, аризачилар оиласига ижтимоий нафақаларни тайинлайди ёки тайинлашни рад этади ва бу бўйича қабул қилинган қарорлар аризачи ёки унинг оила аъзоларига SMS-хабарлар орқали етказилади.

Ягона реестр учун оила аъзоларининг паспорти (вояга етганлар учун), тузилганлик тўғрисида гувоҳнома (болалар учун) ва никоҳни қайд этиш тўғрисида гувоҳнома (мавжуд бўлганда) нусхалари талаб этилади. Ушбу ҳужжатлар маҳалла фуқаролар органларига тақдим этилади ва ушбу ҳужжатларни қабул қилинмаслигига йўл қўйилмайди.

Қабул қилинган ҳужжатлар Бюджетдан ташқари пенсия жамғармасининг туман (шаҳар) бўлиmlарига тақдим этилгандан сўнг ариза ва унинг оила аъзолари шахсини тасдиқловчи ҳужжатлардаги маълумотлар Ягона реестрга киритилади. Оиланинг муҳтожлигини аниқлаш учун зарур бўладиган бошқа маълумотлар Ягона реестр орқали солиқ, кадастр, ички ишлар, меҳнат ва бошқа идоралардан автоматик равишда электрон тарзда олинади.

Ягона реестрнинг ижобий томонлари қуйидагича:

- Муҳтож оилалар учун ариза бериш жараёни кескин енгиллашади, оворагарчиликларга барҳам берилади;

- кам таъминланганликни эътироф этиш ҳамда ижтимоий нафақаларни тайинлаш ёки рад этиш жараёни максимал даражада шаффофлашади.

2019 йилнинг 1 октяб-ридан бошлаб шу кунга қадар Ягона реестр тажриба-синов тариқасида Сирдарё вилояти ҳудудида ишлатилиб келинмоқда. Бу тизимни шу йилнинг якунига қадар босқичма-босқич республиканинг қолган 13та ҳудудида таътиқ этиш назарда тутилмоқда.

✓ РЕЙТИНГ

ЎЗБЕКИСТОН ИНТЕРНЕТ ТЕЗЛИГИ БЎЙИЧА РЕЙТИНГДА ГРУЗИЯ ВА ТУРКИЯДАН ЎТИБ КЕТДИ

Ookla компаниясининг Speedtest.net сервиси 2020 йил апрел ойи натижаларига кўра янги маълумотларни эълон қилди. Speedtest Global Index жаҳон рейтингда Ўзбекистон симли интернет тезлиги бўйича яна бир поғонага кўтарилди.

Рейтингда Ўзбекистон ҳозирги кунда 94-поғонани эгаллаб турибди. Шундай қилиб, бир йил давомида 37 поғона кўтарилишга эришилди. Яъни, 131-ўриндан 94-поғонага.

Умуман охириги йил натижаларига кўра Ўзбекистонда аниқланган интернет тезлиги қарийб 2,3 баробарга ўсган: 2019 йил март ҳолатига кўра 11,62 Мбит/с. бўлган бўлса, 2020 йил апрел ҳолатида 25,88 Мбит/с.ни (юқлаш) ташкил этмоқда.

2020 йил апрел ҳолатига кўра республика-миз симли интернет тезлиги бўйича бир қатор давлатлардан олдинда: Грузия (95-ўрин), Туркия (97-ўрин), Озарбайжон (114-ўрин), Тожикистон (99-ўрин) ва Туркменистон (174-ўрин).

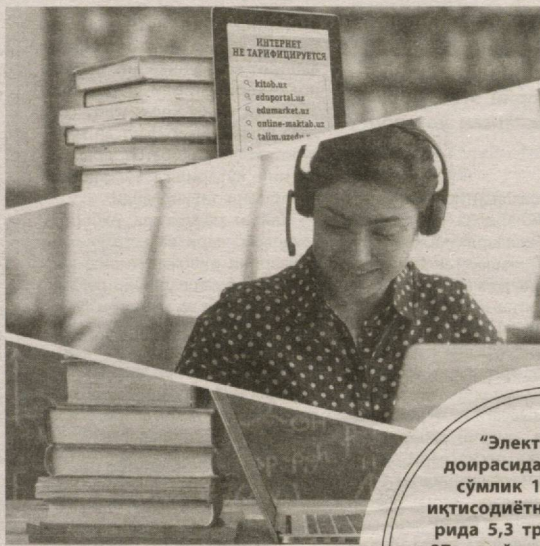
Маълумот учун: Speedtest интернет тезлигини текшириш учун умумжаҳон интернет фойдаланувчилари томонидан берилган маълумотлар асосида таҳлил олиб боради ва доимий равишда рейтинг тайёрлаб, эълон қилади.

4 РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ

ПАНДЕМИЯ ва АКТ

ХИЗМАТЛАР САНОҚЛИ КУНЛАРДА “ОНЛАЙН” ШАКЛГА ЎТКАЗИЛДИ

Ахборот-коммуникация технологиялари ҳамда телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш долзарблиги бугунги пандемия шароитида яна бир бор исботланди. Соғлиқни сақлаш, таълим, давлат хизматлари, давлат бошқаруви тизими, савдо ва хизмат кўрсатишнинг барчаси ахборот-коммуникация технологиялари ва телекоммуникация хизматлари билан боғлиқлиги яққол кўриниб қолди. Йиллар давомида масофадан кўрсатилмаган хизматларни санокли кунларда “онлайн” шаклга ўтказишга тўғри келди.

Рақамли иқтисодиёт

Экспертларнинг фикрича, келгуси уч йилда иқтисодиётни рақамлаштириш орқали дунёдаги 22 фоиз иш ўринлари интернет ва замонавий технологиялар ёрдамида яратилади.

Шу боис жорий йил 28 апрелда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” қарори қабул қилинди.

Ҳужжатга мувофиқ, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигида рақамли иқтисодиёт билан шуғулланадиган яхлит тизим яратилди. Жумладан, “Электрон ҳукумат”, иқтисодиёт тармоқлари ва қишлоқ хўжалигини рақамлаштириш, IT-Паркларни ташкил этиш ва бошқариш каби вазифалар тўлиқ вазирлик ваколатига ўтди.

Шу билан бирга, қарорда янги лойиҳаларнинг молиявий манбалари ҳам аниқ кўрсатилган. “Электрон ҳукумат” доирасида 1,3 триллион сўмлик 104та лойиҳа, иқтисодиётнинг реал секторида 5,3 триллион сўмлик 87та лойиҳа, телекоммуникациялар борасида 15,1 триллион сўмлик 35та, аграр соҳада 24та, IT-Парклар бўйича 18та лойиҳа амалга оширилиши белгиланган.

Телекоммуникация инфратузилмаси

“Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили давлат дастури” доирасида телекоммуникация инфратузилмасини ривожлантириш

мақсадида 2020 йил давомида 800 мингта кенг полосали интернет портлари яратилади, 12 минг км. оптик толали алоқа линиялари ётқизилади.

Жорий йил бошидан бугунгича:

- Интернет тармоғида кенг полосали уланиш тармоқларини кенгайтириш мақсадида телекоммуникация қурилмаларини харид қилиш бўйича шартномалар имзоланган. Бугунги кунда телекоммуникация қурилмалари босқичма-босқич келтирилмоқда. Ҳозирда 300 минг сигимли кенг полосали абонент портли телекоммуникация қурилмалари келтирилди ва ҳудудларга тақсимланиб мутахассислар томонидан монтаж ва созлаш ишлари амалга оширилмоқда;

- оптик толали алоқа линияларини кенгайтириш лойиҳаси доирасида режалаштирилган объектларга қадар жорий йилда 1 405 км. оптик толали алоқа кабеллари ётқизилди ва ишлар давом этмоқда. Бу орқали кўплаб олис ҳудудларда жойлашган қишлоқларда кўп тармоқли телекоммуникация хизматларини, жумладан интернет хизматини ташкил этиш имкони ҳам яратилмоқда;

- бундан ташқари, маълумотларни сақлаш ва қайта ишлаш марказини кенгайтириш мақсадида 40та сервер қурилмаси ва 5 комплект маълумотларни сақлаш қурилмалари

ўрнатилиб, ҳозирда мутахассислар томонидан монтаж ва созлаш ишлари амалга оширилмоқда;

- 2020 йил давомида 104та объектда 284та база станциялари қурилиб ишга туширилди. Мавжуд 460та объектлар 3G/4G стандартига модернизация қилинди. Бу йўналишдаги кенг кўламли модернизация жараёни давом этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев жорий йил 11 май куни рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш масалалари бўйича ўтказган йиғилишида мазкур йўналишдаги ишларни янада жадаллаштириш, ахборот технологиялари инфратузилмасини ривожлантириш масаласига алоҳида эътибор қаратилди.

2020 йилда оптик толали алоқа линиялари қамровини мактабгача таълим тизимида 41 фоиздан 100 фоизга, халқ таълими йўналишида 40 фоиздан 70 фоизга, соғлиқни сақлаш соҳасида 38 фоиздан 100 фоизга етказиш вазифаси белгиланган.

Шу боис Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигига ижтимоий объектларни юқори тезликдаги интернет билан таъминлаш, шунингдек, 2 200та янги мобил алоқа таянч станциялари ўрнатилиб, кенг полосали мобил интернет қамровини жорий йил якунига қадар 90 фоизга етказиш вазифаси қўйилди.

АКТ ва таълим

Карантин тартиби эълон қилинган вақтдан бошлаб барча операторлар томонидан умумтаълим мактаблари ва мактабгача таълим муассасалари ўқувчиларига уйдан бемалол фанларни ўзлаштириш учун таълим манбаларининг веб-сайтларга, асосий янгиликлар ва расмий маълумотлар веб-сайтларига бепул кириш таъминланди.

Жумладан:

- Халқ таълими вазирлиги портали ва манбаларига (eduportal.uz, edumarket.uz, online-maktab.uz, talim.uzedu.uz), Республика болалар кутубхонаси веб-сайтига (kitob.uz), Муҳаммад ал-Хораз-

мий номидаги ихтисослаштирилган мактаб веб-порталига (itschool.uz), маҳаллий видеоманбара (utube.uz), Ziyonet таълим порталига (ziyonet.uz);

- энг кўп ўқиладиган оммавий ахборот воситаларининг манбаларига (uzreport.news, xabar.uz, daryo.uz, gazeta.uz, kun.uz, podrobno.uz, repost.uz, uznnews.uz, spot.uz);

- Олий таълим вазирлигига қарашли сайтларга (tube.edu.uz, dist.edu.uz, mt.edu.uz, pf.bimm.uz, lib.bimm.uz va mt.bimm.uz);

- коронавирус (COVID-19) тўғрисида хабардор қилиш, касаллик тарқалишининг олдини олиш учун амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳақида расмий веб-сайтга (coronavirus.uz).

Шунингдек, Халқ таълими вазирлиги ва Мактабгача таълим вазирлигига таътил кунлари талаба ҳамда ўқувчиларнинг видеодарс машғулотири жойлаштирилувчи ижтимоий тармоқлардаги каналлари ва расмий веб-сайтлари (UZ домен), электрон ахборот порталлари хостинг имкониятларини кенгайтиришда ва фойдаланувчилар томонидан талаб ортиб кетган ҳолатларда ушбу порталлар узлуқсиз ишлашини таъминлашда техник кўмаклашиш таъминланди.

Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси Халқ таълими вазирлиги ва Мактабгача таълим вазирлиги билан биргаликда учта телевизион канал орқали “online-maktab” руқни билан ташкил этилаётган телевизион видеодарс машғулотири республика бўйича ер усти рақамли телевидение, кабел телевидение, IP-телевидение, интернет тармоқлари ҳамда ер сунъий йўлдоши орқали узоқ ва бориш қийин аҳоли пунктларида ўрнатилган кам қувватли телеузаткичлар орқали очик ҳолда (бепул) тарқатиш таъминланди. Бунда абонентлар хизматлар учун тўловларни ўз вақтида амалга оширмаган ҳолларда ҳам видеодарс телеканаллари ўчирилмаслиги таъминланди.

Бу каби йирик лойиҳаларга старт берилган асосида таъкидлаш лозимки, “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили давлат дастури” доирасида 2020 йилнинг қолган даврида рақамли технологияларнинг ҳаётимиздаги ўрни ва роли, юқори технологияларнинг республикамиз ҳудудлари бўйлаб қамрови жадал ривожланиб бормоқда.

АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ

УЛАРНИНГ ИНВЕСТИЦИОН ЖОЗИБАДОРЛИГИ
ИЧКИ ВА ТАШҚИ ОМИЛЛАРИ

Миллий иқтисодийетимизда кенг қўламли ислохотлар амалга оширилаётган ҳозирги даврда акциядорлик жамиятлари фаолиятини ривожлантириш, уларнинг инвестицион жозибadorлигини оширишни долзарб вазифа қилиб қўймоқда.

Хар бир инвестицияни баҳолашда инвестор компания инвестициявий жозибadorлигининг ички ва ташқи омилларини ўрганади.

Инвестор нуктаи назаридан компанияни мафункорроқ қилиш ва чет эл сармояларини олиб кириш имкониятини ошириш талаб этилмоқда.

Ташқи омилларга минтақа, мамлакат ва тармоқнинг инвестицион жозибadorлигини киритиш мумкин. Минтақа ва мамлакат жозибadorлиги табиий ресурслардан фойдаланиш имконияти, барқарорлик, коррупция даражаси, солиқ афзалликлари, бозор очкилиги, меҳнат ресурслари қиймати ва сифати, инновациялар каби омиллар мажмуидан иборат. Мамлакат инвестицион жозибadorлигини баҳолаш билан халқаро рейтинг агентликлари (Fitch, Moody's, S&P) ва халқаро ташкилот (World Economic Forum) шуғулланади.

Ички омиллар бевосита компанияга инвестиция киритиш қарорига кўпроқ таъсир кўрсатади ва хориждан инвестор жалб қилиш учун қўйдаги омилларга амал қилиш лозим:

1. Молиявий ҳолат – компания молиявий ресурслари ва улардан фойдаланиш самарadorлиги. Компаниянинг молиявий ҳолатини таҳлил этишнинг кўплаб услублари мавжуд, лекин амалда инвесторни кўпроқ тушум ўсиши суръати, рентабеллик, ликвидлик, қарз маблағларининг ўз капиталига нисбати қизиқтиради.

2. Менежмент сифати бизнес-жараёнларнинг самарadorлиги, узоқ муддатли ривожланиш стратегияси ва унга риоя этилиши, мижозлар ва етказиб берувчилар билан алоқаларига боғлиқ бўлади.

3. Ишлаб чиқариш ва инвестицион салоҳият – мавжуд ресурслардан фойдаланиш самарadorлиги ва бизнесни келгусида кенгайтириш имконияти. Бу ердаги асосий омиллар – ишлатиладиган технологиялар, меҳнат ресурслари сифати, инвестицион режа ва инвестицион лойиҳаларни самарали бошқаришдир.

4. Юридик жиҳат – инвесторларни бизнес эгалари таркиби, юридик тузилма, асосий активларга ҳужжатлар қанчалик тўғри тўлдирилгани қизиқтиради.

5. Бозордаги барқарорлик компаниянинг ийриклиги ва бозордаги унинг улуши ҳамда

чиқариладиган маҳсулот диверсификацияси ва маркетинг стратегиясининг самарadorлиги билан белгиланади.

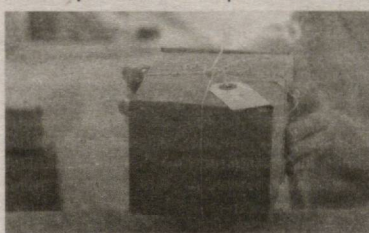
Юқорида келтирилганлар инвестицион қарорга таъсир кўрсатуви ва инвестицион меморандумни таҳлил этиш чоғида, шунингдек, юридик, молиявий ва амалиёт аудитини ўтказиш жараёнида баҳоланувчи классик омиллардир. Мамлакатдан қатъи назар, ҳар қандай инвестор биринчи навбатда мана шу омилларни баҳолайди.

Инвесторнинг қарор қабул қилишига бу омиллар кўрсатадиган таъсир салмоғи турлича. Масалан, мамлакат ичидаги қурилиш компаниясига инвестициялар киритишни кўзлаган инвестор қарор қабул қилишда, биринчи навбатда, компаниянинг инвестицион жозибadorлигига ва битим натижасидаги шериклик имконияти мавжудлигига қарайди. Бироқ, электроника ишлаб чиқарувчи ва Ўзбекистондаги ушбу тармоққа инвестиция киритиш имкониятини ўрганаётган чет эл корпорацияси учун биринчи навбатда мамлакатнинг инвестиция жозибadorлиги муҳим бўлади.

Музаффар ТОШПУЛОВА,
Ўзбекистон Республикаси Президенти
хузуридаги Давлат бошқарув академия-
си магистратура босқичи тингловчиси

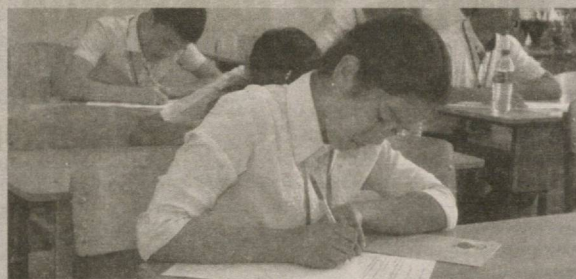
“ЎЗБЕКИСТОН ПОЧТАСИ” МАҲКУМЛАРГА ПОСИЛКА ВА БАНДЕРОЛЛАР ЕТКАЗИБ БЕРИШНИ ҚАЙТА ТИКЛАДИ

Ўзбекистон Республикасида коронавирус инфекцияси тарқалишининг олдини олиш бўйича махсус комиссиянинг 6 майдаги йиғилиш баёнига асосан жорий йилнинг 8 май кунидан бошлаб, республика ҳудудида карантин чекловларини босқич-ма-босқич юмшатиб бориш белгиланганди.

Шу асосда Ички ишлар вазирлиги қошидаги Жазони ижро этиш Бош бошқармаси томонидан жазо муддатини ўтаётган маҳкумларнинг қонуний ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш мақсадида, 15 май санасидан бошлаб маҳкумларга посылка ва бандеролларни етказиб беришга рухсат берилган.

Шундан келиб чиқиб, “Ўзбекистон почтаси” АЖ жазо муддатини ўтаётган маҳкумларга посылка ва бандеролларни етказиб беришни қайта йўлга қўйди.

МАКТАБЛАРДА ЯКУНИЙ ИМТИҲОНЛАР БЕКОР ҚИЛИНДИ

Президентимиз томонидан карантин вақтида аҳолига имкон борица қўшимча қулайлик яратиш бўйича белгиланган вазифани амалга ошириш ҳамда кўпчилик ота-оналарнинг илтимослари инобатга олиниб, бу ўқув йили якунидаги имтиҳонлар бекор қилинди. Бу ҳақда Халқ таълими вазири Шерзод Шерматов маълум қилди.

У ҳолда баҳолар қандай қўйилади?

— Мактабларга ўқувчиларнинг йиллик баҳоларини истисно тариқасида жорий ўқув йилининг учта чорак баҳолари асосида чиқариш тавсия этилади, — деди вазир.

Шу билан биргаликда, kundalik.com тизими жорий этилган мактабларда карантин вақтида тиришқоқлик билан ўқиган ўқувчиларимизга рағбатлантириш сифатида 4-чоракдаги фақат ижобий баҳоларини ҳам йиллик баҳоларини ҳисоблашда инобатга олиш тавсия этилади.

БИТИРУВЧИЛАРГА ШАҲОДАТНОМАЛАР ЭЛЕКТРОН ТАРЗДА ТОПШИРИЛАДИ

Вақт ўтиши билан бу йилги битирувчиларни “Бу йил 11-синфни битираман. Олий ўқув юртига киришим керак. Аттестат (шаҳодатнома) қандай оламан?” деган савол қийнаётгани рост.

Халқ таълими вазирлиги мазкур масалага аниқлик киритиб ўтди.

“Ҳозирги вазиятдан келиб чиқиб, 2019-2020 ўқув йилидаги умумий ўрта таълим муассасалари битирувчиларига давлат намунасидаги аттестат (шаҳодатнома)ларни электрон шаклда (сканер) битирувчиларга етказилади.

Аттестат (шаҳодатнома) бланкалари республикамизда карантин муддати тугагунга қадар таълим муассасаларида сақланади. Карантин даври якунланганидан сўнг улар ўз эгаларига топширилади”, дейилади вазирлик хабарида.

ЧЕТ ЭЛЛИК ЎҚИТУВЧИЛАР ОНЛАЙН ДАРС БЕРА БОШЛАШАДИ

2019 йилда юртимизда илк маротаба Тошкент, Нукус, Хива, Наманганда тўртта Президент мактаби очилди. Ушбу мактабларда ёшларга дарс бериш учун мамлакатимизнинг энг илғор педагоглари қатори хориждан ҳам юқори малакали ўқитувчилар жалб қилинди.

Мазкур ўқитувчиларнинг бир гуруҳи Online-Maktab (Онлайн-мактаб) лойиҳаси доирасида турли фанлардан видеодарслар тайёрлашда иштирок этди. Хусусан, Тошкентдаги Президент мактабининг беш нафар ўқитувчиси инглиз тили, информатика, математика (алгебра ва геометрия), биология ва бошқа фанлардан видеодарслар тайёрлади.

6-11-синф ўқувчилари учун дарсдан ташқари машғулоти сифатида 18 соатлик видеодарс тайёрланди. Барча дарслар инглиз тилида тасвирга олинди.

Анмари Андерсон 6-8-синфлар учун информатика, Симжии Анвар 6-синфлар учун биология, Дасс Оскар 9-11-синфлар учун алгебра ва геометрия бўйича видеодарсларни тайёрлади. Маҳаллий инглиз тилида сўзлашувчи Эн Бейли IELTS имтиҳонларига тайёргарлик кўриш бўйича ўз тавсияларини берди.

Чет эллик ўқитувчилар иштирокидаги видеодарслар 2020 йил 17 майдан бошлаб, ақшанба кунлари Online-Maktab телеканалларида эфирга узатилади.

6 В ВИРТУАЛЬНАЯ ВЫСТАВКА

«СВЯЗИ: 12 СИМВОЛОВ И ЗНАЧЕНИЙ»

В Международный день музеев, Делегация Европейского Союза в Республике Узбекистан запустила уникальный цифровой проект – виртуальную выставку «Связи: 12 символов и значений» на сайте www.12symbols.uz, в рамках мероприятий, посвященных Дню Европы.

Выставка организована совместно с Министерством культуры Республики Узбекистан при содействии Государственного музея искусств Узбекистана, Государственного Музея искусств Каракалпакстана им. И.В.Савицкого, Национальной галереи изобразительных искусств Узбекистана, а также выдающихся узбекских художников.

Демонстрируя картины, фотографии и видеоарт, выставка приглашает посетителей исследовать связи между европейскими и узбекскими художниками, руководствуясь 12 универсальными символами. В экспозиции представлено более 60 замеча-

Художественная выставка

Связи:
12 СИМВОЛОВ и значений
Связи с собой с искусством! Соверши виртуальное путешествие!

тельных произведений, в числе которых работы мастеров современного узбекского искусства Бобура Исмаилова, Вячеслава Усеинова, Бобура Мухамедова и других из частных коллекций и запасников Национальной галереи изобразительных искусств Узбекистана. У посетителей будет возможность увидеть признанные европейские шедевры Винсента Ван Гога, Пабло Пикассо, Рене Магритта и другие уникальные произведения со всего мира. Выстав-

ка включает в себя исторические работы Александра Николаева (Усто Мумин), Виктора Ана, Василия Кандинского и др., предоставленные Музеем искусств Узбекистана и Государственным Музеем искусств Каракалпакстана им. И.В.Савицкого.

Для повышения интереса к концепции выставки с 18 по 29 мая т.г. организаторы в течение 12 дней проведут конкурсы в социальных сетях, разыграв более 160 специальных дизайнерских призов.

✓ СОЦИАЛЬНАЯ ЦЕЛЬ

FACEBOOK ВСТАЛ НА НАЛОГОВЫЙ УЧЕТ В УЗБЕКИСТАНЕ

Facebook встал на налоговый учет в Узбекистане, следует из данных Государственного налогового комитета.

Зарегистрированная в Нидерландах Facebook Technologies Ireland Limited, которой принадлежит социальная сеть Facebook, встала на учет 19 мая.

Общее количество иностранных интернет-компаний, зарегистрированных в стране в качестве плательщика налога на добавленную

стоимость, превысило десяти.

С начала 2020 года иностранные юридические лица, осуществляющие реализацию услуг и товаров в электронной форме, местом реализации которых является Узбекистан, признаются налогоплательщиками в части таких услуг, оказываемых физическим лицам.

Налоговый комитет создал НДС-офис, который позволяет иностранным интернет-компаниям, работающим в Узбекистане, встать на учет и начать платить налоги.

✓ БИРЖА

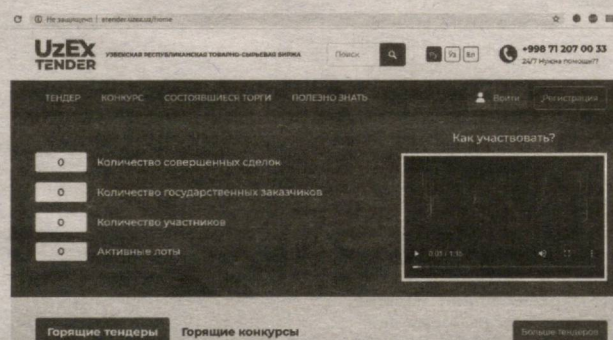
ТОВАРНО-СЫРЬЕВАЯ БИРЖА ЗАПУСТИЛА САЙТ С ТЕНДЕРАМИ — ETENDER.UZEX.UZ

Ожидается, что новая система позволит сделать электронные конкурсы и тендеры прозрачнее.

Узбекская республиканская товарно-сырьевая биржа, как оператор специального информационного портала по государственным закупкам xarid.uz, запустила торговую систему по электронному конкурсу и тендеру — etender.uzex.uz. Об этом сообщили в пресс-службе компании.

Ожидается, что etender.uzex.uz позволит повысить прозрачность и эффективность конкурсов и тендеров, привлечь к участию новых предпринимателей за счет того, что:

- все документы теперь предоставляются в электронной форме. Ранее нужно было в бумажном конверте;
- предложения постав-

щиков оцениваются по определенным критериям в автоматическом режиме без участия человеческого фактора; победители определяются на принципах открытости и прозрачности. Принятые решения оформляются в форме электронного протокола при помощи электронной цифровой подписи.

Договор также заключается в электронной форме и вносится в реестр, а итоги публикуются на портале по государственным закупкам.

Для получения дополнительной информации можно обратиться к операторам call-центра и специалистам биржи через телеграмм бот [@uzexfeedbackbot](https://t.me/uzexfeedbackbot).

КОРОТКО...

Как прогнозирует IDC, глобальные траты на телекоммуникационные услуги и платное ТВ в 2020 г. составят около 1,6 трлн долл., что на 0,8% меньше в годовом сопоставлении.

Связанная с телекоммуникационными услугами индустрия оказалась одной из наименее пострадавших вследствие пандемии COVID-19. Принятые многими странами меры вынудили людей остаться дома и сократить личное общение, что неминуемо отразилось на росте потребления подобного рода услуг. С другой стороны, удар по экономике и, в частности, закрытие многих предприятий, рост безработицы, приостановка туристической активности и сокращение потребительских расходов оказали на рынок негативное влияние.

Способствовать более широкому применению энергии волн, солнца и ветра, компенсируя прерывистость её поступления, сможет новая технология суперконденсаторов, созданная в Университете Суррея (Великобритания).

Из углеродных нанотрубок (CNT), полианилина (PANI) и аморфного углерода (продукт гидротермальной карбонизации глюкозы) они разработали новый трехслойный композит, демонстрирующий замечательную скорость зарядки, наряду с высокой плотностью энергии в любых сценариях использования.

Главным новшеством стало применение в качестве электрода суперконденсатора проводящего полимера PANI. Этот недорогой материал использует для хранения энергии механизм так называемой псевдоёмкости — захватываемые ионы «легируют» электрод в обмен на электроны.

Возглавляющий АТИ профессор Рави Сильва (Ravi Silva), считает, что суперконденсатор, поднимающий планку для высокоёмких и при этом мощных автономных источников энергии, окажет влияние на все отрасли — «от носимых технологий до мобильных приложений Интернета Вещей, которые запустят революцию 5G».

Компания ByteDance, которая владеет социальной сетью TikTok объявила о назначении Кевина Майера (Kevin Mayer) своим главным операционным директором.

Майер также станет CEO непосредственно TikTok и займется развитием соцсети, отвечая за маркетинг и продажи. Он будет подчиняться основателю и генеральному директору ByteDance Имин Чжану (Yiming Zhang).

До недавнего времени Кевин Майер возглавлял стриминговый сервис Disney+. Он проработал более 15 лет в Disney, отвечая за развитие Hulu, ESPN+ и Hotstar, а также управлял внешними операциями и глобальными продажами компании.

На данный момент аудитория TikTok составляет более 700 млн человек, а приложение соцсети было загружено свыше 2 млрд раз.

Honor X10 5G стал самым доступным смартфоном бренда с поддержкой сетей пятого поколения. Купить представленный смартфон можно будет с 26 мая по цене от 270 долларов.

Китайская компания представила свой новый безрамочный смартфон, в котором применили выдвижную фронтальную камеру и установили фирменный процессор Kirin 820 5G.

В основе этого чипа лежит четыре ядра Cortex-A76 и четыре Cortex-A55. Графический ускоритель используется Mali-G57 MP6, а также в процессоре встроен 5G модем.

ХУСАН НАБИЕВ:

Телекоммуникацияни такрор танлаган бўлардим

– Касбий мартабанингиз ҳақида айтиб беринг. Қандай қилиб телекоммуникация соҳасига кириб келгансиз?

– Болалигимдан турли хил жиҳозларни таъмирлаш, машиналар ва турли конструкцияларни йиғишни яхши кўрардим. Касбни танлаш вақти келганида, техник йўналиши бўйича ўқиш истасим аниқ эди.

2003 йилда мен Тошкент ахборот технологиялари университетининг Радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение факультетига ўқишга кирдим.

Ўқишни тугатгандан сўнг биринчи вазирам – Beeline компаниясида Call-markaz оператори. Абонентлар билан ишлаб мен бебаҳо алоқа тажрибасига эга бўлдим ва одамларнинг эҳтиёжларини тушунишни ўргандим. Кунига 400тагача кўнғироқларни қабул қилардим. Уша пайтда ўзлаштирган суҳбат олиб бориш кўникмалари келажакда жуда фойдали бўлди.

Етти ой ўтгач, мен радио тармоқларини режалаштириш ва оптималлаштириш бўлимига муҳандис сифатида ўтдим ва у ерда 4 йилдан ортиқ тажрибага эга бўлдим. Шундай қилиб, техник мутахассис сифатида меҳнат фаолиятим бошланди. Ucellга киришдан олдин ZTEда ҳам икки йил ишлаганман. Бугун биз улар билан фаол ҳамкорлик қилиб, қўшма лойиҳаларни амалга оширмакдамиз. Шунинг учун, айтишим мумкинки, босиб ўтилган ҳар бир қадам ўзига хос аҳамиятга эга.

2014 йилда Ucell компаниясига келдим ва сўнгги олти йил давомида шу ерда ишляпман. Фаолиятимни оддий муҳандис сифатида бошлаганман, аста-секин бўлим бошлиғи бўлдим. Бунда ҳамкасблар ва раҳбариятнинг қўллаб-қувватлаши катта аҳамиятга

эга бўлди. Бугунги кунда бошчилигимда радио уланиш тармоқлари бўлимининг ўн тўртта мутахассиси хизмат қилмоқда.

– Фаолиятингиз нимаси билан ажралиб туради?

– Тадқиқотларга кўра ишдан қониқш ва унинг аҳамиятини англаш касб танлашда охириги ўринни эгалламас экан. Алоқачининг иши замонавий дунёда энг долзарб ишлардан бири бўлса керак, у бутун инсониятга фойда келтиради. Биз ҳар куни юзлаб абонентларни улайимиз, тармоқнинг узлуксиз ишлашини таъминлаймиз ва одамлар учун қулайлик яратамиз.

Мен икки баробар омадли бўлсам керак: телекоммуникацияларда ишлаш нафақат фойдали, балки жуда қизиқ. Биз кўриш ёки ушлаш мумкин бўлган нарсаси билан ишламаймиз. Масалан, таянч станцияни олайлик, инсон кўзи фақат антенналар билан темир қурилмани кўра олади, бироқ унинг атрофида қўллаб жараёнлар содир бўлади. Бу радио тўлқинларининг катта ва ажойиб дунёси. Кўчада сайр қилиб юрган одамлар уларни ўз қонунлари ва жараёнлари бор махсус муҳит ўраб турганини билмайдилар. Ушбу муҳитда биз маълумотларни узатамиз. Буларнинг барчасини ўрганиб чиққач, ушбу жараёнларни кўришни ва тасаввур қилишни бошлайсиз. Дунё ўзгача кўрина бошлайди.

– Радиоалоқа соҳасида ишлашни бошлаш учун қандай асосий билимлар талаб қилинади? Йўналишда таҳсил олиш қанчалик муҳим?

– Энг аввало, қизиқиш бўлиши керак. Ўрганаётган соҳангиз сизга қизиқarli бўлсагина муваффақиятга эри-

шишингиз мумкин. Табиийки, дастлабки босқичда эгаллашингиз керак бўлган бир қатор асосий кўникмалар мавжуд. Шулар қаторида аниқ фанларни яхши тушунишдир: математика ва физика, шунингдек чет тилини билиш. Техник соҳада жуда катта миқдордаги адабиётлар инглиз тилида ёзилган. Технологиялар жуда тез ривожланмоқда ва кеча муҳим бўлган нарсаси, бугун фойдасиз бўлиши мумкин. Хабардор бўлиш ва ривожланиш учун хорижий манбаларни ўқиш керак. Бундан ташқари, аксарият шериклар билан биз инглиз тилида музокаралар олиб борамиз.

Таълим соҳасига келсак, бугунги кунда бизнинг мамлакатимизда ҳам давлат, ҳам чет эллик IT-соҳасида ихтисослашган ўқув юртларининг сони жуда кўп. Булар – Тошкент ахборот технологиялари университети, Тошкент шаҳридаги ИНХА университети, Тошкент давлат техника университети, Турин политехника университети ва бошқалар. Олий маълумот албатта керак.

– Вазифаларни ўз вақтида бажариш учун жамоани қандай бошқариш лозим?

– Ҳар бир ходим раҳбар учун кадр-лидир. Менинг ўқитувчиларим – раҳбарларим. Яхши хўжайин ҳар бир гуруҳ аъзосининг кучли ва заиф томонларини билади ва қобилиятларга қараб вазифаларни тақсимлайди.

Ишда, барчага тенг миқдорда вазифа юклашга ҳаракат қиламан.

Бундан ташқари, ёзувлар олиб бориш жуда муҳимдир. Кўпгина ходимлар масофавий иш тарзига ўтишганлиги сабабли, карантин пайтида бу аниққас зарур эканлиги исботланди. Бизнинг жамомиз қисқа ва узоқ муддатли мақсадларни ўз олдига қўяди. Кун давомида ҳам алоқада бўламиз. Бу менга ишни мувофиқлаштиришга ва ривожланишни кузатишга ёрдам беради. Асосий кўникмалар шу.

– 20 ёшлик пайтингиз қайтса, ўзингизга қандай маслаҳат берган бўлардингиз?

– Мураккаб савол. Оддий, аммо муҳим: “Кўпроқ ўқи ва камроқ сайр қил”. Ҳали ҳам ўрганадиган нарсаларим кўп. Барчасини қайта бошлаш учун яна бир имконият бўлганда, яна телекоммуникацияни танлаган бўлардим.

Тез ўзгариб бораётган даврда компания учун энг муҳим манба – инсон манбаси. Бугунги кунда “COSCOM” МЧЖда (Ucell савдо белгиси) бир ярим мингдан ортиқ ходим фаолият олиб боради. Компания учун барчанинг иши муҳимдир. Ходимлар муваффақияти эса катта гуруҳ. Радио уланиш тармоғи бўлими бошлиғи Хусан Набиев мамлакатнинг ахборот-коммуникация мажмуасини ривожлантиришга қўшган хиссаси учун Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. У бир пайтлар фаолиятини Call-markaz оператори сифатида бошлаган. Бугунги кунда тиришқоқлик, тинимсиз меҳнат ва ўз касбига муҳаббат туфайли бутун мутахассислар гуруҳига раҳбарлик қилмоқда.

ОНЛАЙН ТАНЛОВ

ПАНДЕМИЯ ДАВРИДА ТАНЛОВ:

Маҳаллий IT-стартапчилар “Alibaba GET Global Challenge 2020” халқаро танловда иштирок этишлари мумкин.

“Alibaba GET Global Challenge 2020” дунё бўйлаб ёшлар учун пандемия оқибатларини юмшатиш ва одамларга кундалик ҳаётнинг барча соҳаларида ёрдам беришга қаратилган халқаро танловдир.

Танловнинг мақсади янги бизнес парадигмасининг ижобий таъсирини кўрсатиш, ҳар томонлама ривожланишни рағбатлантириш, ёшлар ва тадбиркорларни руҳлантириш, шунингдек, турли соҳалар ва

БОШ МУКОФОТ — 15 000\$

ташкilotларга ўз фаолиятларида рақамли трансформацияни йўлга қўйишда ёрдам беришдир.

“Alibaba GET Global Challenge 2020” танлови бир неча босқичларни ўз ичига олади ва онлайн тартибда ўтказилади.

18 ёшдан 30 ёшгача бўлган ҳар бир киши танлов шартлардан келиб чиқиб, IT-лойиҳаларни тақлиф этиши мумкин. Иштирокчилар 3-5 кишидан иборат жамоаларга бирлашади. Бундан ташқари, жамоада камида битта инглиз тилида сўзлашадиган аъзо бўлиши керак, чунки мусобақа

инглиз тилида бўлиб ўтади.

Халқаро танловнинг бош мукофоти – 15 000\$ ва Alibaba Group компаниясининг бош офисига бориб келиш харажатларини тўлиқ қоплаш. Бундан ташқари, танловнинг барча иштирокчилари учун бизнесни ривожлантириш бўйича тренинглар ва семинарлар ўтказилади.

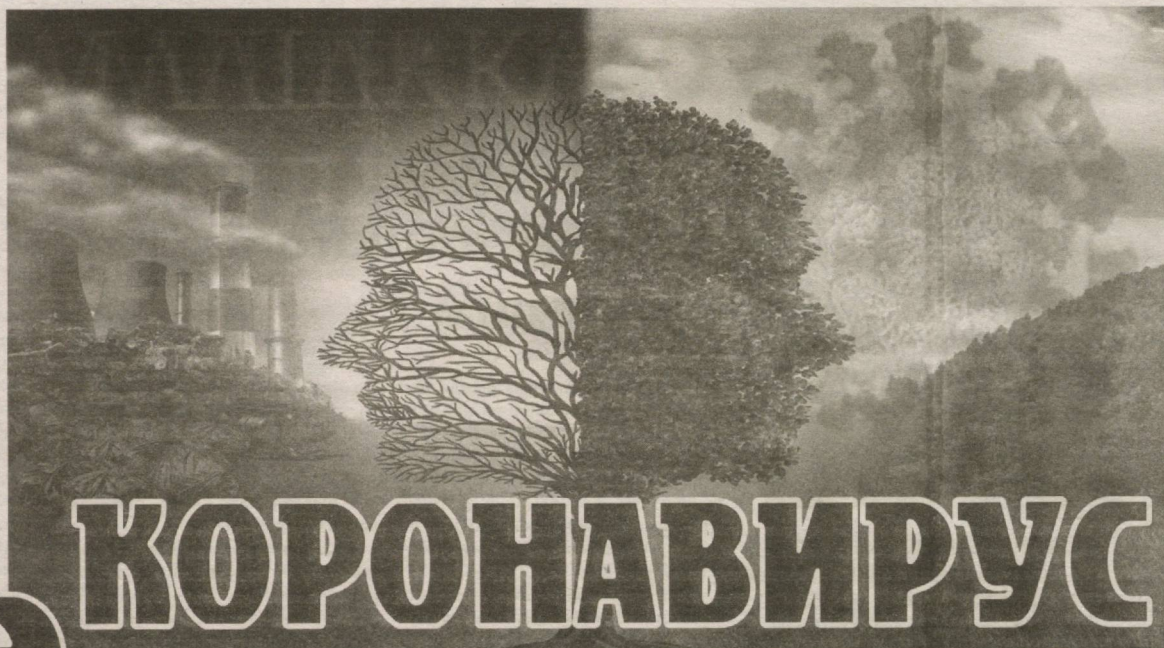
Маълумот учун: Ўзбекистоннинг танланган 36 жамоаси учун биринчи онлайн тренинг 2020 йил 23 майда бўлиб ўтади.

Танловга рўйхатдан ўтиш учун ҳавола: <https://clck.ru/NSU2w>

INTERNATIONAL COMPETITION
"ALIBABA GET GLOBAL
CHALLENGE 2020"
BY ALIBABA GET!

Коронавирус инсониятга жуда катта талафот — одамларга касаллик ва ўлим, иқтисодиётга зарар келтирди. Аммо инсоният томонидан бўлаётган шафқатсизларча муносабат туфайли тобора касалланиб бораётган экологияга даво бўлди.

КОРОНАВИРУС

ЭКОЛОГИЯГА ДАВО БЎЛДИ(МИ)?

Дунёнинг турли қисмларида жойлашган санат корхоналарининг вақтинча ёпилиши (карантин чоралари ва маҳсулотларга талабнинг пасайиши натижасида) ва илгари ишлаб чиқарилган глобал етказиб бериш занжирларининг жиддий бузилиши билан биргаликда бу сайёра ва атроф-муҳит билан инсоний муносабатларда янги ҳақиқатни юзага келтиради. Ҳаракат — цивилизациянинг (транспорт ҳаракати, санат ривожини) кескин “секинлашиши” оқибатида ер қобиғидаги ташқи шовқин сезиларли даражада камайди, бу эса олимларнинг фикрига кўра, сейсмик фаоллиқни аниқроқ ўлчаш имконини беради.

ИТАЛИЯ. Бутун Италияда карантин бошлангандан бери ҳавонинг ифлосланиш даражаси умулан пасайди. Европа космик агентлигининг маълумотларига қараганда, мамлакатда атмосферада азот диоксида (заҳарли чиқинди) миқдори камайган. Бу, айниқса, мамлакатнинг шимолий ҳудудларига нисбатан сезилган.

ВЕНЕЦИЯ. Венеция каналларини тўлдирадиган одатий лойқа сув бирдан шаффоф бўлиб, майда балиқларга тўлди.

Бунга каналлар бўйлаб транспорт ҳаракати камайгани ва бунинг натижасида одатда сув юзасига кўтариладиган ёгингарчиликлар пастки қисмида қолгани сабаб бўлган.

ХИТОЙ. Хитойда ҳавонинг жиддий ифлосланиши билан боғлиқ муаммолар бутун сайёрани ташвишга солиб келмоқда. Айнан коронавирус хитойликларга ушбу муаммони камида вақтинча ҳал қилишга ёрдам берди. Хитой аҳолиси карантинга ўтгандан сўнг, мамлакатнинг деярли бутун ҳудудини қамраб олган заҳарли газ булути тўсатдан ғойиб бўлди. Карантин даврида Хитойда 200 миллион тонна карбонат ангидрид ҳавони булғаманган. Ҳавода азот диоксида ва бошқа токсик аралашмаларнинг миқдори ҳам камайди. Хитой экология ва атроф-муҳит вазирлиги томонидан тақдим этилган маълумотларга кўра, “Яхши сифатли ҳаво” кунлари феврал ойидан бери ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ҳавонинг тозаллиги 21,5 фоизга ошган. Ухан каналларида делфинларнинг пайдо бўлиши ва эркин сузиб юриши ҳақидаги хабарлар келгусида эҳтимол, делфинлар атрофдаги сувларда чайқаладиган ва чиройли ёввойи ҳайвонлар йўлда эркин юрадиган

янги, тоза дунёни кашф этаётгандек эди гўё.

АҚШ. АҚШда барча гавжум жойлар, шу жумладан, ҳайвонот боғлари ва аквариумлар карантин пайтида ёпилган. Чикагодаги Шедд аквариумида ҳайвонлар учун ҳақиқий озод ҳаёт бошланди. Ушбу масканнинг ишчилари пингвинларни қафасларидан чиқариб юборишди ва қушларга бутун паркни ўрганишга имкон беришди. Пингвинлар паркни ўрганиш асносида умрида кўрмаган балиқларни томоша қилишди.

НЕПАЛ. Худди Хитой каби, коронавирус пандемияси туфайли Эверестга сайёҳларнинг киришини тўсиб қўйди. Жомолунгма тоғи дунёдаги энг баланд полигон ҳисобланади. Ушбу табиий ёдгорликка ташриф буюрган сайёҳлар уни мунтазам равишда турли хил чиқиндилар билан ифлослантириб келганлар. Вақтинча бўлса-да тоғ пластик идиш ва турли зарарли чиқиндилардан — “дам” оладиган бўлди.

РОССИЯ. Йўл ва кўчалар бўйлаб ҳаракатланадиган транспорт воситаларининг сонини камайтириш орқали ҳаво сифати яхшиланди.

ДЕХЛИ. Сўнгги йилларда ҳаво ифлосланиши ҳалокатли даражага етган Деҳлида мамлакатда ҳаракатга таъқиқ жорий этилганидан бери ҳаво сифати сезиларли даражада яхшиланди. Ҳиндистоннинг бошқа шаҳарларида ҳам ҳаво тозаланди. Илк бор тунда осмонда юлдузлар кўрина бошлади.

Мутахассисларнинг фикрига кўра, экологиядаги вазиятнинг яхшиланиши оқибатида ҳаво сифати билан боғлиқ юрак-қон томир касалликларидан эрта вафот этиш ҳоллари пасаяди. Масалан, 2008 йилда Хитой Пекин Олимпиадасида ҳаво чиқиндиларини кескин чеклаб қўйганида, ҳаво сифати билан боғлиқ юрак-қон томир ва бошқа касалликлардан эрта ўлимлар сонининг камайиши бир неча тадқиқотларни қайд этган. 2010 йилда Москва табиий ёгинлардан тутун билан нафас олганда, худди шу касалликлардан шаҳарда ўлим даражаси кескин ошди.

КАРАНТИНДАН СЎНГ...

Карантин чекловлари олиб ташлангач “уйда қолиш” тажрибаси келажакда қисман фойдали бўлиши мумкин. Масофадан ишлаш тажрибаси ўзлаштирилгач транспорт ҳаракати камайди, аммо уйдаги электр энергияси ва иссиқлик учун кат-

та харажатлар сарфланади. Мутахассисларнинг фикрига кўра, агар электр буғланиш ёқилгисидан олинадиган бўлса, иссиқхона газлари яна чиқиндиларнинг кўпайишига олиб келади. Қисқа қилиб айтганда, пандемия тугагач иқлим ўзгаришига таъсир этадиган чиқиндилар иқтисодиёт ва саёҳатлардан сўнг яна тикланиши мумкин. Чунки зарар кўрган иқтисодиётни тиклаш учун аввалгидан ҳам кўпроқ ҳаракат талаб қилинади. Шунга қарамай, ҳеч бўлмаганда битта атроф-муҳит яхшилиниши давом этади — бу Хитой томонидан ёввойи ҳайвонлар савдосига қўйилган таъқиқ.

Умуман экология маълум муддатгина инсониятнинг унга кўрсатаётган зараридан дам олади. Яъни, экологиянинг яхшилиниши бу вақтинчалик. Экология, яъни она табиат қачон бутунлай “тузалади”, қачонки одамлар онгли равишда табиатни сева бошласалар, уни ҳис қила бошласалар, дардига дармон бўла олсалар. Балки коронавирус туфайли йўқотишларимиз бизни экологияга нисбатан соғлом фикрлай бошлашимизга туртки бўлар. Бунга эса ҳозирча фақат умид қиламиз.

Хориж материаллари асосида тайёрланди

МАШАҚҚАТЛИ ЙИЛЛАР РОҲАТИ

Албатта, бугун карантин даврида имкониятлар чекланган. Аммо ахборот технологиялари ривожланган даврда онлайн мулоқотни йўлга қўйишнинг имкони бор. Шу боис бугунги меҳмонимиз – “Ўзбекистон почтаси” акциядорлик жамиятининг Тошкент филиали директор ўринбосари-почта хавфсизлиги хизмати инспектори Зоҳид ака ҚОСИМОВ билан ҳам онлайн интервью уюштирдик.

Таъкидлаш жоизки, аҳолига ва халқ ҳўжалигига сифатли ва хавфсиз почта алоқаси хизматини кўрсатиш ишларига муносиб ҳисса қўшиб келаётган қаҳрамонимиз 7 май – Алоқачилар куни муносабати билан АКТ вазирлигининг “Моҳир алоқачи” унвони билан тақдирланди.

– Ассалому алайкум, авваломбор унвон билан табриклаймиз. Муваффақиятларингиз бундан ҳам кўп бўлсин.

– Табрик учун катта раҳмат. Менинг бу муваффақиятим, шундай унвонга муносиб кўрилганим авваломбор жамоамнинг ютуғи.

– Ҳар бир касбнинг ўзига хос машаққати бўлади. Аммо касбини севган инсон учун машаққатли йиллар роҳатга айланиб бораверади...

– Албатта, ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш соҳасида 33 йил ишладим. Тошкент электротехника алоқа институти (ҳозирги Тошкент ахборот технологиялари университети)даги ўқишнинг ҳисобга олганда умумий стажимга 38 йил тўлади.

Дастлабки иш фаолиятини Чимкент вилоятининг Чордара туман алоқа тармоғида муҳандисликдан бошлаганман. Сўнг Тошкент вилояти техник алоқа ишлаб чиқариш бошқармаси муҳандиси, Оҳангарон тумани электр алоқа тармоғи бошлиғи, Ўзбекистон Республикаси Вазирлиги Маҳкамаси транспорт ва алоқа бўлими катта эксперти, етакчи мутахассислиги, “Тошкент шаҳар телефон тармоғи” очиқ акциядорлик жамияти бўлим бошлиғи бўлиб ишладим. Ушбу даврда Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида ҳам таҳсил олишга улгурдим. Демокриманки, бу жараёнлар нафақат шаҳар, балки қишлоқлардаги муҳит, алоқа соҳасининг аҳамиятини чуқурроқ англашимда муҳим рол ўйнади.

– Қолаверса, почта тизимига ўтгач бу соҳанинг аҳоли учун қанчалик зарурлигини ҳис қила бошлагансиз...

– Ҳа, “Ўзбекистон почтаси”да бир қанча лавозимларда фаоли-

ят юритдим. “Халқаро почта” бўлимида ҳам ишладим. Шу тизимда ишлаб жуда кўп нарсанинг моҳиятига етдим. Узоқ-яқиндаги одамлар бир-бири билан дийдорлашиши учун ушбу тизимнинг аҳамияти нечоғлиқ эканлигини ҳам англадим. Яъни, почта тизимининг барча йўналишларида тажриба орттирдим, десам муболаға бўлмайди.

– Ахборот технологиялари даврида яшаймиз. Бугун почта тизимида қандай ўзгаришлар, янгилликлар кутилмоқда?

– Бугунги кунда ахборот технологиялари базасида қуйидаги тўртта янги турдаги тизим ва дастурлар ишга туширилди: РОПЖМҚ – ASMPRO тизими, Zoodmell дастури, Мунис-дастури, Гибрид почта хизмати. Бу тизим ва дастурларга қисқача изоҳ бериб ўтаман.

Рўйхатга олинadиган почта жўнатмаларини мониторинг қилиш автоматлаштирилган (РОПЖМҚ – ASMPRO) тизими почта алоқаси объектларида рўйхатга олинadиган почта жўнатмасини қабул қилиш жойи, юборилиши, келиб тушиши ва топширилиши тўғрисидаги маълумотларга эга бўлиш имконини яратган.

Zoodmell – рўйхатга олинувчи устама тўловли почта жўнатмалари дастури, бунда мижоз буюртма берган буюмларини қабул қилиш вақтида буюртма берилган буюм учун тўловни амалга ошириш имконига эга бўлади, яъни буюртма учун тўлов етказиб берилгандан сўнг амалга оширилади. Тўлов амалга оширилгандан сўнг маълумотлар ЭДП – электрон пул ўтказмалари тизимига киритилади, почта жўнатмаси етказиб берилганлиги тўғрисидаги маълумотлар Zoodmell дастурига киритилади.

Мунис – дастури почта алоқаси объектларида барча турдаги тўловларни онлайн қабул қилиш имконини яратган. “Ўзбекистон почтаси” АЖнинг 2019 йил 12 августдаги 262-сонли буйруғига асосан Аҳолидан тўловларни қабул қилиш автоматлаштирилган тизимига қўшимча яратилган “ТҚҚАТ-2-Мунис” дастурий модули жорий этилди. Бугунги кунда ушбу дастурий модуль Тошкент вилоятининг барча шаҳар ва

туман марказларидаги алоқа бўлимларида жорий этилди. Жамиятнинг Тошкент филиали таркибидаги почта алоқаси объектларида йўл ҳаракати қоидаларини бузилганлик учун ЙХХББ (ГУБДД) тўловлари (жарималари), Давлат солиқ қўмитасининг солиқ тўловлари, Фазначилик учун тўловлар, Давлат божхона қўмитаси хизматлари учун тўловлар (бож ҳақи-пошлиналар), Ягона дарча хизматлари, Давлат персонализация маркази хизматлари (загранпаспорт) учун тўловлар, МИБ онлайн аукцион хизматлари учун тўловлар, ИИБ тўловлар (жарималар), ИИБ В ва РБ (ОВИР) хизматлари учун ва бошқа тўловлар қабул қилинмоқда. Аҳолидан тўловларни қабул қилиш автоматлаштирилган тизимига қўшимча яратилган “ТҚҚАТ-2-Мунис” дастурий модули орқали 40 хилдаги тўловларни қабул қилиш имконияти мавжуд.

– Карантин даврида иш қандай ташкиллаштирилди? Чунки почта тизими беvosита мижозлар билан ишлайдиган соҳа.

– Аввалом бор, биринчи навбатда, ходимларни коронавирус касаллигидан ҳимоя қилиш мақсадида шахсий ҳимоя воситалари: тиббий ниқоб, резина қўлқоп, антисептик (спирт ва Losyon) воситаси, нам салфетка, совун, суюқ совун, боғламадаги автомобил хайдовчилари ва турли хилдаги почта жўнатмалари-

ни саралаш операторларини комбензон билан таъминладик. Ходимларимиз карантин вақтида шифокорлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари қаторида фидокорона фаолият кўрсатиб келмоқдалар ва кунлик хат-хабарларни, жўнатма ва бандеролларни, пул ўтказмаларини, газета ва журналларни ўз вақтида, карантин талаблари ва қоидаларига риоя қилган ҳолда, мижозлар уйларида етказиб бердилар ва бермоқдалар. Мижозлар кўп келадиган марказий амалиёт залларида ва алоқа бўлимларида мижозларни навбат кутишини тартибга солиш бўйича икки метрлик масофа сақлаш белгилари чизилди. Бундан ташқари, барча амалиёт залларига ва алоқа бўлимларига кирверишда ходимлар ва мижозларни вирусдан огоҳлантирувчи маълумотлар ўрнатилди.

– Инсоннинг касбига муҳаббатини қандай таррифлаган бўлар эдингиз?

– Аслида ҳунарнинг яхши ёки ёмони бўлмайди, муҳими, танланган касб-ҳунарга меҳр-муҳаббат қўйиш ва унинг сир-асрорларини чуқур ўрганишга интилишдир. Ҳар бир касбнинг ўзига хос машаққати ва лаззати бор. Унинг машаққатини матонат, тинимсиз изланиш, сабр-тоқат билан енгган инсонгина лаззатидан ҳам баҳра олади. Ҳар қандай соҳада каттами-кичик бир лавозимни эгалладингизми, аввалом бор шу лавозимнинг қадрига етиш лозим. Ушбу лавозим йўриқномасини диққат билан ўрганиб чиқиб, ўзига юклатилган вазифалар, мажбуриятлар, ҳуқуқлар ва жавобгарликларни билиб олиши керак. Лавозим йўриқномаси ва идоравий меъёрий ҳужжатларда кўрсатилган барча топшириқларни ўз вақтида, сифатли бажарилишини таъминлаш зарур ва шарт. Ўз ишини сидқидилдан бажарган мутахассис жамоада ўз ўрнига эга бўлади ва раҳбариятнинг ишончини оқлайди.

Ёшлар касб-хунар эгаллашлари, меҳнатсевар бўлиб тарбияланишлари учун устоз-шогирд анъаналарига риоя этмоқ зарур. Чунки устоз кўрмаган мутахассиснинг ишида унум бўлмайди. Касбнинг сир-синаотларини мукам-

мал билмаганлигидан хизмат кўрсатишнинг сифати юксак ва мижозбоп бўлмайди. Устознинг шогирдига нисбатан талабчанлиги, рағбатлантириши ёки жазолаши унинг келажақдаги моҳир касб соҳиб бўлиб шаклланишида муҳим рол ўйнайди. Шу ўринда мен фурсатдан фойдаланиб, ўқишдаги устозларимга – Тошкент ахборот технологиялари университетида фаолият кўрсатган Рихси Исаев, Хайрулла Арипов, Рамзиддин Камолитдиновларга, ишлаб чиқаришдаги устозларим – марҳум Муҳаммадjon Содиқов, Комилjon Раҳимов, Саидкабар Ағзамов, Тоҳир Назарjonов, (Аллоҳ раҳмат қилсин), Шавкат Исмолов, Абдулла Алимбоев, Тоҳир Раҳимов, Раҳмонберди Зиқиров, Фолибшер Зияев, Асрор Ишанходжаев, Фарҳоджожи Умарходжаевларга чуқур миннатдорчилик билдираман.

– Демак, ўзингиз ҳам устоз-шогирд анъанасини давом эттирмоқдасиз?

– Ҳар йили Тошкент ахборот технологиялари университетининг икки нафар битирувчисининг битирув малакавий ишига раҳбарлик қилиб келяпман. Бундан ташқари, мажкур университетнинг почта йўналишида таълим олаётган талабалар учун тайёрланган бир нечта ўқув қўлланмаларига тақрир ёзиб бердим.

Почта алоқаси соҳасида ўрганганларимни касб-хунар коллежларини, ТАТУни битириб филиалга ишга келган ёшларга бажонидил ўргатишдан чарчамайман.

– Кўпинча фарзандлар ота-оналарининг касбига муҳаббат қўяди. Фарзандларнинг орасида касбингизга қизиққанлар борми?

– Ҳа бор, ўғлим Азизjon Тошкент алоқа касб-хунар коллежини, сўнгра Тошкент ахборот технологиялари университетининг компютер инжиниринг факултетини тамомлади. Ҳозирги кунда “Ucell” мобил компаниясида оператор вазифасида фаолият кўрсатмоқда.

– Мазмуни суҳбатингиз учун раҳмат!

Барно СУЛТОНОВА
суҳбатлашди

Бу жараёнлар
нафақат шаҳар,
балки
қишлоқлардаги
муҳит, алоқа
соҳасининг
аҳамиятини чуқурроқ
англашимда муҳим
роль ўйнади.

ОМАД ЁР БЎЛСИН, ЮСУФБЕК!

Шу кунларда Гафуровлар оиласида ҳар қачонгидан ҳам ўзгача шукроналик руҳи ҳукмрон. Кувасой шаҳар юқумли касалликлар шифохонаси бош ҳакими Илтижоҳон Иминова ҳамда турмуш ўртоғи – шу шифохона бўлим мудири Икромжон Гафуровлар жамоалари билан короновирусга чалинганларни даволадилар, сўнг сиҳаттоҳда реабилитацияда бўлиб, соғсаломат уйга қайтидилар. Улар қасамёдга содиқ қолиб ўз бурчларини ёруғ юз билан адо этдилар. Бугунги кунимизнинг асл қаҳрамонлари. Очиғи, уларга икки ҳисса оғирроқ бўлгани, икки ҳисса ортиқ масъулият залворида кун-тун ҳаловат билмаганлари аниқ. Уларга, меҳнатларингиз, ҳимматларингиз, жасоратингиз учун тасанно, деймиз.

Айни шу дақиқаларда ақлу гидроки соғлом, бакуват, фидойи, элу юртга керакли фарзандларни вояга етказганингиз учун ҳам сизга таҳсин, сизга таъзим, дегимиз келади. Юсуфбек уларнинг фарзанду аржумандларидан бири. Гап шундаки, у яқинда ташаббускорлиги ва соҳа ривожига қўшаётган ҳиссаси учун бир гуруҳ ёшлар қаторида вазирлигимизнинг Ташаккуротмаси билан мукофотланган эди. Хўш, қаҳрамонимиз ўзининг бу муваффақиятини қандай изоҳларкин.

– Мен бу мукофотни келгусида қилишим керак бўлган ишларим, ташаббусларим учун “аванс”, Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Фарғона вилояти ҳудудий бошқармаси электрон ҳукумат ва ахборот техно-

логияларини ривожлантириш бўлими бошлиғи вазифасини тўла-тўқис, пухта бажариш йўлидаги интилишларим учун берилган баҳо деб қабул қилдим. Бунинг учун мен вазиримиздан ва Тошкент ахборот технологиялари университетдаги ўқитувчиларим Мақсадхон Якубов, Фаррухбек Муҳторов, устозларим Ҳалимжон Курбанов ҳамда энди меҳнат фаолиятимни бошлаганимда қўллаб-қувватлаган Дилором Шукуровалардан чексиз миннатдорман. Бор тажриба ва билимимни улар ишончларини оқлашга сафарбар этаман.

Камтарга камол, дейдилар. Юсуфбек Тошкент ахборот технологиялари университети Фарғона филиалида таҳсил олиб юрган кезларида ҳам, Аҳмад Фарғоний номидаги вилоят ахборот қутубхонасида иш бошлаган дастлабки йилларда ҳам юк-

сак маданияти, билими билан ҳурмат қозонди. Ўша пайтдаги вилоят ахборот-қутубхона маркази директори Дилором Шукурова (ҳозирда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президенти Ислам Каримов қутубхонаси мудири) АКМда янгиликлар ҳақида мақола тайёрлаётганимда етук ходимлардан дея мутахассис Юсуфбек Гафуровни ҳам тилга олганди. “Хусни хулқи, билимдонлиги, ишни кўнгилдагидек бажариши, вазиятдан оқилона чиқиб кетиши, тезкор фикрлаб, тўғри хулоса чиқариши”ни қатор мисоллар билан таърифлаган эди. Ҳа, интиланга толе ёр, дерлар. Юсуфбек АКМда директор ўринбосари лавозимидан ҳам муваффақият билан ишлади. У 32-баҳорни қарши олди. Салкам тўққиз йиллик меҳнат тажрибасига эга мутахассис. Магистратурани ҳам тугаллаб, “Электрон ҳукуматда рақамли иқтисодиёт ва унинг замонавий ижтимоий-иқтисодий муносабатларни бошқаришда туган ўрни” мавзусида диссертациясини ёқлаш мақсадида илмий изланишлар олиб бормоқда.

У шу йил 28 апрелдаги “Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент қароридан келиб чиқадиган вазифалар, “Бир миллион дастурчи” лойиҳасига республика бўйича 47 минг нафар ўқувчини қамраб олиши кўзда тутилаётганининг аҳамияти, соҳага замин яратиш учун мактабларда 7-синфдан бошлаб дастур-

лаш асосларини ўқитишни йўлга қўйилиши самараларини яхши тушунади. Бу борада ўзининг ҳисоб-китоблари бор. Бир миллион нафардан 300 мингги ҳақиқий дастурчи бўлса, қолганлари ҳам жамиятда энг зарур мутахассислар бўлиб етишишлари аниқ, дейди у. Қаҳрамонимизнинг Фарғона шахрида, Тошлоқ, Бағдод, Риштон туманларида IT-Парклар ташкил этилишининг аҳамияти нечоғли катта бўлиши, соҳага инновациялар киритилиши борасидаги фикр-мулоҳазаларини тинглаш ҳам гоётада мароқли бўлди.

Юсуфбек каби ақл-заковатли ёш йигит ва қизлар – Ватанимизнинг энг катта бойлиги. Дарҳақиқат, шундай ғайрат-шижоат соҳибларини моддий ва маънавий тақдирлаш билан энг баланд марраларни ҳам эгаллай оладиган истеъодлар сафини кенгайтириш мумкин ва бу эзгу иш, эзгу ният бугуннинг долзарб вазифаларидандир. Шу ўринда мамлакатимиз раҳбарининг “...Ҳаммамиз учун замонавий билимларни ўзлаштириш, чинакам маърифат ва юксак маданият эгаси бўлиш узлуксиз ҳаётий эҳтиёжга айланиши керак”, дея таъкидлаганлари ёдга тушади. Ана шу талабни теран ҳис этувчи илмий ва меҳнатсевар оила фарзанди истеъодли Юсуфбек Гафуровга омад ҳамisha ёр бўлишини тилаб қоламиз.

Ҳафиза САЛЯҲОВА,
“Xabar”нинг Фарғона
вилоятидаги мухбири

✓ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ

ИЛМИЙ ЖАРАЁН ДАВОМ ЭТМОҚДА

Тошкент ахборот технологиялари университети Самарқанд филиалида “Ахборот-коммуникация технологиялари ва дастурий таъминот яратишда инновацион ғоялар” мавзусида Республика онлайн илмий-техник конференция ўтказилди.

Анжумани Самарқанд филиали директори А.Ҳалдигитов кириш сўзи билан очиб, бугунги кундаги ахборот-коммуникация технологиялари соҳасидаги мавжуд муаммолар, соҳадаги ахборот хавфсизлиги ҳамда таълимда ахборот ва инновацион технологияларнинг кенг қўлланилиши тўғрисида сўз юритди.

Конференция Математик моделлаштириш, сонли усуллар ва дастурий таъминот, Ахборот-коммуникация технологияларининг замонавий муаммолари, Интеллектуал бошқариш тизимини яратиш, Телекоммуникация тизимлари ва тармоқлари

муаммолари, Ахборот хавфсизлигининг назарий ва амалий асослари, Таълимда ахборот ва инновацион технологияларнинг қўлланилиши, Информацион

жамиятни шакллантиришнинг илмий-фалсафий муаммолари каби йўналишларда шўьбалар бўлинган ҳолда иш олиб борди.

Барча йўналишлар бўйича профессор-ўқитувчилар ўзлари томонидан келажақда амалга ошириладиган илмий ишлари юзасидан қизиқarli маърузалар баён этдилар.

ТАТУ Самарқанд филиалида бундай онлайн конференциялар ўтказилиши, маънавий таълим тизимини амалда давом эттирилиши бугунги кундаги карантин даврида профессор-ўқитувчилари ҳамда талабалари фаолияти доимий равишда давом эттириб бораётганлигини англатади.

Абдугафур ҲОТАМОВ,
“Xabar”нинг Самарқанд
вилоятидаги мухбири

ИХТИРО

ЎЗБЕК ТАДҚИҚОТЧИСИ КОРОНАВИРУСГА ҚАРШИ ЎЗИГА ХОС ҚУРИЛМА ЯРАТДИ

Тошкент шаҳар санитария-эпидемиология осойишталик маркази томонидан тузилган экспертлар гуруҳи коронавирუსга қарши ўзига хос курашиш йўлини топти, дея ёзмоқда ЎзА. Дастлабки лаборатория синов-тадқиқотлари муваффақиятли ақунланди. Изланишлар вирус ва бактерияларни блоклайдиган ва зарарсизлантирадиган универсал технология яратиш устида олиб борилди.

Унга кўра, янги инновацион технология ёпиқ майдондаги ҳавони зарарсизлантирибгина қолмай, беморнинг нафас йўллари ва ўпкасига вирус ҳамда бошқа юқумли касалликлардан тозалайди. “Инновацион технологиянинг асоси – янги яратилган молекулалар, – дейди мазкур ихтиро муаллифи, тадқиқотчи Олимжон Юсупов. – Ана шу ажабтовор молекулалар белгиланган ҳудуднинг ҳавоси ва ҳатто турли жисмлар, ашёларнинг устки ҳамда ички қисмларидаги мавжуд вирус ва бактерияларни ҳам нейтраллаштириш хусусиятига эга. Шунингдек, бу қурилма инсон нафас олиш йўлларидаги вирусларга чакан зарарсизлантиради. Энг муҳими, уни қўллаш учун кўп вақт талаб этилмайди. Ўттиз метр квадрат майдондаги ҳона дезинфекцияси учун бор-йўғи 15 дақиқа kifфон.”

Мутахассисларимиз ушбу технологиядан тиббиёт муассасалари ва одам гавжум бўладиган бошқа бино ва иншоотларда фойдаланишни тавсия этишмоқда. Унинг ишлаш принципи энг замонавий технологияларга асосланган ва инсон саломатлиги учун мутлақо хавфсиз.

Янги инновацион қурилма яқин кунларда мамлакатимизда оммавий равишда ишлаб чиқарилиши мўлжалланяпти.

12 | АЛОҚА ОЛАМИДА

КАРАНТИН

САТЯ НАДЕЛЛА: “МАСОФАДАН ИШЛАШНИНГ ҲАМ ЗАРАРИ БОР”

Коронавирус пандемияси туфайли дунёда масофадан ишлаётганлар ҳам озчилик эмас. Лекин бунинг бевосита ходимнинг ўзи учун ҳам зарарлари бор — Microsoft корпорацияси раҳбари Сатя Наделла шундай фикрда.

Наделла таъкидлашича, гарчи иш самарадорлиги курсаткичлари сақланиб қолса-да, масофадан ишлаш ўзига яраша салбий таъсирларга ҳам эга. Доимий тарзда масофадан ишлаш кишиларнинг ижтимоий муносабатларига, шунингдек, ходимларнинг руҳий соғломлигига зарар етказиши.

“Куйиб кетиш қандай кўринишга эга? Руҳий саломатликнинг қиёфаси қанақа? Бу алоқа ва жамиятнинг яратилиши қандай кўринишда ўзи? Эҳтимол, ҳаммамиз масофадан ишлаш билан биз, ўзимиз яратган ижтимоий капиталнинг бир қисмини куйдириб юбораётгандирмиз. Қандай қилиб бунинг олдини олиш мумкин?” — дейди Сатя Наделла.

Шу билан бирга, Microsoft раҳбари мажлисга бораётиб йўл-йўлак кишилар билан суҳбат қуришлари, ҳамкасбларига бир неча дақиқа бўлса ҳам жонли мурожаат этиш имкониятини соғинганини айтган.

Айтиш керакки, Microsoft асосчиси Билл Гейтс 2000 йилнинг 13 январиди корпорация бош директориликдан кетган ва ўрнини Стив Балмер эгаллаган. Балмер компанияни 14 йил давомида бошқаргач, 2014 йилда ушбу лавозимга Сатя Наделла тайинланган.

ВОҚЕА

СУВ ТУБИДА САККИЗ ОЙ ЁТГАН СМАРТФОН ИШЛАЙДИМИ?

Хитойда диққатга сазовор воқеа юз берди — сув остида саккиз ой ётган смартфон ишлашда давом этди.

2019 йилнинг сентябрида Чжоу фамилияли сайёҳ бир дўсти билан дарёда балиқ овлаётиб, iPhone смартфонини сувга тушириб юборади. Бироқ смартфонни йўқолганини у қирғоққа қайтганидан кейингина пайкаган, сув лойқа бўлгани учун уни топишдан умидини узиб, қидирмай қўя қолган.

Орадан саккиз ой ўтиб, нотаниш бир киши кўнғирок қилган ва ўзини жаноб Ву деб таништириб, унинг айфонини топиб олганини айтган. Айтишича, сув сатҳи пасайганидан сўнг смартфон кўриниб қолган, олиб қараса, филофи ичида жаноб Чжоунинг ташриф қоғози (визиткаси) ҳам бор экан.

Чжоу дастлаб, бундан бирор фарибгар пул ундириш учун қиялпти, деб ўйлаган. Лекин орадан бироз вақт ўтгач, смартфон почта орқали етиб келган ва у ишлайётган экан!

“Бу йил мен яна ўша дарёга балиқ овлагани бораман ва жаноб Ву билан бу топилмани нишонлайман”, — дейди жаноб Чжоу.

СМАРТФОНЛАР

АТИГИ 90 ДОЛЛАР: БИРОҚ NFC, КВАДРОКАМЕРА ВА 128 ГБ ХОТИРАСИ БОР

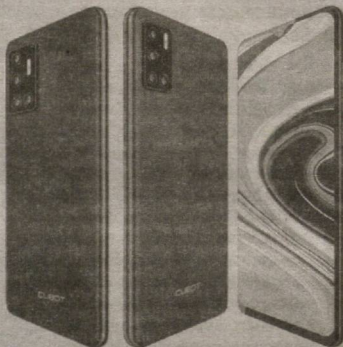
Apple корпорацияси квадрат блокли камерага эга айфонини тақдим этишга улгурмай туриб, хитойлик компания унга ўхшаш Cubot X20 Pro смартфонини чиқарган ва атиги 200 долларга баҳолаган эди. Мазкур ишлаб чиқарувчи энди замонавий трендларга ўйгун, лекин ўта арзон яна битта моделини намойиш этди.

Cubot P40 русумли ушбу янги смартфон атиги 90 долларга нархланган, AliExpress дўкониди уни 6 июндан, қора, зангори ва яшил корпусларда сота бошлашади. Қурилманинг дизайни Samsung компаниясининг Galaxy S20 туркумидаги флагманларига ўхшаш. Тўртбurchак блокдаги бош камерада асосий сенсор — 12 мегапикселлик Sony IMX486 модули; унга яна учта датчик ва фотоқачқоқ ҳамроҳлик қилади.

Смартфон экранни диагоналига 6,2 дюймлик, у HD+ форматдаги тасвир аниқлигига ва Incell технологиясига эга. Корпус олд юзасининг 90,3 фоизини банд этувчи дисплейнинг кемтигига селфи-камера ўрнатилган — у 20 мегапикселлик Samsung S5K2T7 сенсорига ва сунъий гидрок технологиясига эга.

Cubot P40 тезкор хотираси 4 гигабайтлик; доимий хотираси эса нархига нисбатан юқори — 128 гигабайтлик ҳаммага эга. Смартфоннинг “электрон юраги” тарзида MediaTek Helio A22 процессори танланган.

Ушбу смартфоннинг яна бир афзаллиги — 4200 мА/соатлик аккумулятори бўлиб, у замонавий USB-C порти орқали қувватланади. Cubot P40 одатда арзон телефонларда учрамайдиган NFC чипига ва Android 10 операцион тизимига ҳам эга эканлиги бошқа смартфонсозларнинг ҳасадини келтириши аниқ.

БОЗОР

ГЛОБАЛ АТ-ХАРАЖАТЛАР 8 ФОИЗГА ҚИСҚАРАДИ

Коронавирус пандемияси жаҳон иқтисодиётининг пасайишига олиб келмоқда. Ўз навбатида, компаниялар ўсиш ёки қайта шаклланиш учун мўлжалланган эмас, балки ҳаётининг “энг муҳим” технологиялар ва хизматлар учунгина харажатларни сақлаб қолишади.

Масалан, бу йил ахборот технологиялари учун харажатлар 3,4 трлн. доллардан ошмайди. Gartner таҳлилчиларига кўра, бу ўтган йилгидан 8 фоиз паст натижадир.

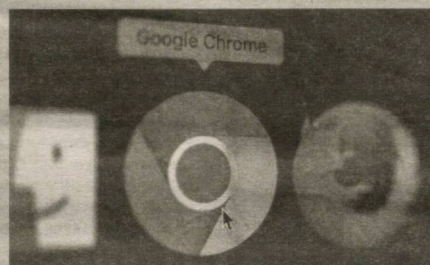
Ҳеч бир истисносиз, барча асосий сегментлар “минус”га кетади. Аммо COVID-19 масофадан ишлаш эҳтиёжини келтириб чиқаргани учун IT-бозорнинг қатор ост сегментлари яхшигина ўсиш намоён этади. Хусусан, оммавий булутли хизматлар учун сарф-харажатлар 2020 йилда нақ 19 фоизга ўсади. Булутли телефония ва булутли конференция хизматларига ҳам маблағ аялмайди: тегишли равишда 8,9 ва 24,3 фоиздан.

Глобал IT-харажатлар, млрд. доллар

	2019 й.		2020 й.	
	Харажат	Ўсиш %	Харажат	Ўсиш %
Дата-марказлар	211 633	0,7	191 122	-9,7
Корпоратив дастурий таъминот	458 133	8,8	426 255	-6,9
Қурилмалар	698 086	-2,2	589 879	-15,5
IT-хизматлар	1 031 578	3,8	952 461	-7,7
Коммуникация хизматлари	1 357 432	-1,6	1 269 627	-4,5
Жами IT	3 756 862	1,0	3 456 344	-8,0

Gartner

БРАУЗЕРЛАР

Chrome “огир” рекламаларни блоклайди

Google компаниясининг Chrome иловаси энг оммабоп, лекин тизим ресурсларини, тезкор хотирани ва процессор кучини энг кўп талаб этувчи браузер ҳисобланади. Бунинг устига, турли сайтлардаги бизга ёқмайдиган рекламалар ва зиятчи баттар чигаллаштиради.

Лекин қидирув гиганти Chrome фойдаланувчиларини қайгуриб, ўз браузеридида “огир” рекламаларни блоклаш функциясини (ҳозирча тест тартибиди) ишга туширди. Унда блокланган реклама ўрнида “Реклама ўчирилди” ёзуви акс этади.

Google вакилларининг таъкидлашича, айрим рекламалар қурилманинг жуда кўп ресурсларини, шу жумладан, аккумулятор қуввати ва трафикини сарфлашини пайқаб қолишган. Бунақа реклама блоклари гаджетларнинг автоном ишлаш вақтига ва батареянинг яроқлилик муддатига салбий таъсир этишдан ташқари, тармоқни банд қилади; уларни очишга кетган трафикини ва вақтни ҳисобга олсак — улар жуда зарарли.

Юқоридагиларни инобатга олиб, қуйидаги ҳолларда Chrome рекламаларни блоклайдиган қилинапти:

- Процессор уни кўриб чиқишга 60 сониядан ошмақ вақт сарфлайдиган бўлса;
- Тизим ресурсларининг 50 фоизини 30 сониядан ошмақ вақт сарфласа;
- 4 мегабайтдан ошмақ трафик ишлатса.

Айни дамда бу чекловлар доирасига барча эълонларнинг фақат 0,3 фоизи тушади. Лекин айнан шуларга умумий рекламаларга сарфланадиган трафикининг 27 фоизи ва процессор кучининг 28 фоизи тўғри келади!

Google Chromeнинг десктоп версиясида ҳам, мобил иловасида ҳам рекламаларни блоклаш функцияси шу йилнинг охиригача тўлиқ ишга туширилади.

Саҳифани С.ТЕМИРОВ тайёрлади.

Коронавирус: ХИТОЙ ТЕКШИРИЛСИН!

Ушбу талабга Россия ва Қозоғистон ҳам қўшилди

Коронавирус пандемиясининг келиб чиқишига доир халқаро текширув ўтказишга чақирган юздан ортиқ давлатга Россия ва Қозоғистон ҳам қўшилди.

Европа Иттифоқи томонидан тайёрланган қарор лойиҳаси Бутунжаҳон Соғлиқ Ассамблеясининг бугунги йиллик анжуманига тақдим этилиши кутилмоқда. Бутунжаҳон Соғлиқ Ассамблеяси Жаҳон Соғлиқ Ташкилотининг энг юқори органи ҳисобланади.

Австралия чақириғи

Ғарблик таҳлилчиларга кўра, Австралиянинг чақириғи асос қилиб олинган лойиҳани Пекининг анъанавий иттифокчиси бўлган Москва томонидан дастлавланиши халқаро майдонда Хитойнинг яққаланишига олиб келиши мумкин.

Хитой ўзининг коронавирус манбаси ва пандемия тарқатганидан кейинги қадамлари борасида сўроққа тутилиши кераклигини айтган Австралияни "масъулиятсизлик"да айблаган. Пекининг даъво қилишича, бу каби чақириқ пандемияга қарши халқаро ҳамкорликка путур етказиши мумкин.

Мустақил халқаро текширув коронавирус қаердан келиб чиққани, Хитойнинг, айниқса, илк кунларда маълумотни бошқалар билан қанчалик бўлишгани каби масалаларга ойдинлик киритиши кутилади.

Ухандаги рақамлар ўн кундан кўп ўзгаришсиз қолган

Хитой Ухандаги эпидемия ҳақида дунёни огоҳлантирмоқчи бўлган мутахассисларнинг овозини

ўчиргани, эпидемия хавфини кичрайтириб кўрсатишга урингани айтилади. Хитой ҳукуматининг соғлиқни сақлаш масалалари бўйича маслаҳатчиси доктор Йонг Наншан CNN телеканалига берган интервьюсида Ухандаги маҳаллий расмийлар қўлларидagi маълумотларни бўлишишни унчалик ҳам истамаганликларини айтди. "Уханда коронавирусга чалиниш ҳоллари ўн кундан кўпроқ вақт мобайнида 41талигича қолаверди. Мен бу рақамга ишонмадим ва касалларнинг ҳақиқий сонини очиклашни талаб қилдим. Аммо менга унчалик ҳам истамасдан жавоб беришди", деб айтган Йонг.

Таҳлилчиларга кўра, АҚШ ва Европа раҳбарларининг эпидемиядан кейинги хаосда Хитойни айблаши Пекининг халқаро майдондаги мавқеи-га зарар етказган. Аммо Хитой Жаҳон Соғлиқни Сақлаш Ташкилотини ўтган йил декабрида огоҳ

қилганини айтиб, айбловларни рад этади.

Европа Иттифоқи ишлаб чиққан қарор лойиҳасида Хитой ёки бошқа бир давлатга қаратилган айблов йўқ.

Хитой аввалроқ бу каби текширувни фақат ЖССТ етакчилигида олиб борилишига рухсат бериши мумкинлигини айтган эди. Аммо АҚШ ва Германия жосуслик хизматлари бу ташкилот Хитойнинг таъсири ва босими остида эканини айтмоқда. ЖССТ эса бу иддаоларни рад этади.

Маълумотлар йўқ қилинган

Инглиз тилида сўзлашувчи беш давлат жосуслик хизматлари тайёрлаган қўшма ҳисоботда айтилишича, Хитой янги коронавирус ҳақидаги муҳим маълумотларни яширган ва йўқ қилган. Бу ҳақда аввалроқ ҳисобот нусхасини қўлга киритганини айтган Австралияда чиқадиган Sunday Telegraph нашри хабар берган. Бу маълумотнинг расмий тасдиғи йўқ, аммо иддаолар Ғарб билан Хитой ўртасидаги ахборот уруши тобора кучайиб бораётганини кўрсатади.

Sunday Telegraphнинг ёзишича, АҚШ, Британия, Канада, Австралия ва Янги Зеландия жосуслик хизматларининг "Беш кўз" (Five Eye) деб номланган альянси ўзининг 15 бетлик ҳисоботида Хитой коронавирус ҳақидаги маълумотларни қасддан яшириш орқали бошқа давлатларни хавф остига қўйгани айтилади.

Нашрнинг ҳисоботдан иқтибос қилишича, Хитой ҳукумати дунёни хавфдан огоҳлантирмоқчи бўлган шифокорларнинг овозини ўчирган, лаборатория тажрибаларининг изини йўқотган ва янги коронавирусга қарши вакцина устида ишлаётган хорижий мутахассисларга намуналарни тақдим этишдан бош тортган.

ИТАЛИЯ ЧЕГАРАЛАРИНИ ИЮНДА ОЧАДИ

Италия расмийлари 3 июн куни мамлакатга кириш ва чиқиш тақиқлари олиб ташланишини эълон қилди. Апрель ойида расмийлар йил сўнги-га қадар чегараларни очмаслигини маълум қилишган эди. Шунингдек, 3 июн санасидан бошлаб мамлакат ичида эркин ҳаракатланишга ҳам рухсат берилади. Италия ОАВ тарқатган хабарга кўра, бу коронавирус туфайли киритилган қаттиқ карантин чоралари заифлашганини англатади. Италия Бош вазири Жужепе Конте эпидемиянинг иккинчи тўлқинини олдини олиш учун аста-секин нормал ҳаётга қайтиш лозимлигини билдирди.

КАНАДА МИЛЛАТЧИЛАРИ МАҚСАДИГА ЕТМАДИ

Канаданинг Миссиссога шаҳри расмийларининг Рамазон ойида карантин шароитида масжидларнинг карнайларидан азон эшиттиришларига рухсат бериш тўғрисидаги қарори миллатчиларни ғазаблантирди.

Аввалроқ, Миссиссога шаҳри 29 апрел куни шаҳардаги шовқин даражасини тартибга солиш қарорини тўхтатиб туришга қарор қилгани, маҳаллий мусулмонларга масжидларда шом намозини ўқишга рухсат бериш ҳақида хабар берилган эди. Ушбу қарор ўз-ўзини яққаланиш тартибиди бўлган Рамазон ойидаги мусулмонларни маънавий қўллаб-қувватлаш мақсадида қабул қилинган эди. Ўтган йили радикал изоҳлари учун Фейсбукка кириш ҳуқуқидан маҳрум бўлган таниқли миллатчи Фэйт Голди Твиттер саҳифасида "азон исломнинг демографик таҳдидининг белгиси" деб ёзган эди, деб хабар беради MiddleEastEye. Очик ҳатда азон Ироқ ва Афғонистонда хизмат қилган фаришларга зарар етказиши мумкинлигини айтган миллатчи фармацевт-мутахассис Хани Тауфиллис ҳам норозилик билдирган.

Миссиссога ҳокимияти миллатчиларнинг ғазабига қарамай, шаҳар ҳокими томонидан қўллаб-қувватланган қарорини бекор қилишни истамади.

ТУРКИЯ РОССИЯ ГАЗИДАН ВОЗ КЕЧДИ

Россия газининг Туркияга етказиб берилиши ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7 баробар тушиб кетди. 2018 йил билан солиштирганда эса ушбу кўрсаткич 14 баробарга пастлаган.

Бир вақтлар Туркия Россия газини сотиб олиш бўйича иккинчи ўринда турадиган йирик харидор эди. Аммо ҳозирги вақтда бу борада кўрсаткич анча пастлаб

кетган ва Литвадан ҳам кейинги ўринда турибди. Турклар сиқилган табиий газ импортини кенг йўлга қўйгани туфайли Россия газидан

воз кечмоқда. Туркиянинг "Боташ" компанияси борган сари АҚШ, Жазоир, Қатар ва Нигериядан сиқилган газ сотиб олишни кўпайтирмоқда. Вазиятни ҳатто янги қурилган қувур ўтказгич ҳам қўтқара олмапти. Шунингдек, "Газпром"нинг энг йирик харидори бўлган Германия ҳам газ сотиб олишни 45 фоизга камайтирган. Натижада Россия компанияси ўз тарихида илк бор йилнинг биринчи чорагини зарар билан якунлади.

Россия бундай ҳолатда Европа учун нархни туширишга қарор қилди. Аммо яқин ҳамкорлар ҳисобланган Беларус, Қирғизистон ва Арманистон ҳамон газни қиммат нархда сотиб олишга мажбур бўлмоқда.

Эслатиб ўтамиз, куни кеча Путин газ нархини тушириш бўйича Беларус талабига рад жавобини бергани хабар қилинган эди. Россия президенти бунинг учун ЕОИИда умумий бюджет ва солиқ тизими бўлишини талаб қилмоқда.

14 МУТОЛАА

Тузу йод аралаш қуруқ ҳолатда бурнаки искашнинг нафи шунчалар зўрки, айнан шу ҳол тинмай гап сотишинг, ҳатто қўлингдан келганича ашула айтишинг, яна ҳам яхшиси, юз-хотирга бормай (бемор шеригининг раёйи, тўла-тўқис ижозати билан) ҳомуза тортишинг учун дурустгина имкон беради. Чуккур андиша ичра ёшгина келинчақ Лула ҳам қўлининг ташқи томонини лабига теккизган кўйи эснаб ўтирар, лекин бундай ғайрихитийрий, асабий эсноқлар ҳалиги йод ҳидидан да ўткирроқ аллақандай туман билан қалбининг энг чуқур тубига қадар чулғаб олган ноаён руҳий ва жисмоний ҳорғинлик, безовталик боис қўзғалганди. Айни шу чоғ Лулани йўтал тутди-ю узундан узоқ йиғидан, айнан волида-сининг ўлими сабаб сассизгина оқувчи, ютилуғчи қўз ёшлардан ёрилаётган бўғзи ҳам бирмунча бўшади.

Унинг онаси кўп йил юрак хасталигидан азоб чекиб, яқиндагина вафот этганди. Аммо Лула: "Хўжайиннинг ўғли билан уйдан қочиб кетдим у айнан шу қилиғим ойимнинг бошига етди", деган ҳаёлда эди. Қиз ўн бешга, анови йиғит эса ўн саккизга кирган бўлиб, иккови роса саккиз кун шундай бир йўсунда бекиниб юрдики, ҳатто изига тушиб ҳам полиция уларни тополмади. Айнан ўша саккиз кун ичида Луланинг онаси қазо қилди-ю хўжайин: "Модомики, икки ошқ-маъшук турмуш қуришмоқчи экан, унда уйга қайтишин", деган мазмунда чор-атрофга эълоннамо бир нарса тарқатди. Мана, севишганлар қайтиб ҳам келишди. Хўжайин бўлса шу заҳоти қизга қўз ёш тўкишни қатъиян тақиқлаб қўйди. Чунки, авваламбор, бу одамга дилгир, хафақон кишилар ёқмасди. Бунинг устига, тириклар бошига тушгучи бу янглиғ ғаму мусибатдан мангулик ором чоғи безовта бўлмаслик учун марҳумлар ҳам уларнинг йиғи-сиги қилишларини қаро хохламайди.

Атроф-жавонибни қуршаган тутун, моторнинг бўғиқ товуши, терлаган деразалар сиртида сўниб бораётган гира-шира нур бутун вужудига муқаррар бир бўроннинг муҳиш қўлкасини ташлаб тураркан, Лула жун илдан тез-тез чоғроққина бош кийим тўқиганча ич-ичидан оҳ чекарди: "Ҳа, ойижон, жон танадан чиққан ҳамоно Яратганинг даргоҳига қайтади, шундай экан, уввос солмаган, дод-фарёд кўтармаган маъкул, йўқса тирикларни қийновчи азобу укубат масъуд руҳларни-да исканжага олиб, уларни қийин дунё сари тортаверади, ва, шу боис, марҳумлар худди фароғат дамларида қўрилганидек, ўз яқинларига мадад беришга худди шу топда ожизлик қилади, деб ўзинг ҳам айтардинг-ку... Шундайку-я, ойижон, лекин барибир..."

Лекин барибир айниқса ҳайхотдек эски уйдан узоқда ўтказгани ўша кунларда, гарчи кўрмаму шуқули эса-да, ўзига ҳар нечук бегона бўлмиш айни шу жой, бутунлай ўзга бир муҳитда Лула учун аламу изтиробни енгиб ўтишининг иложи йўқ эди. Ва, бунинг устига, доимий бесаранжомлик таҳликаю эндигина тугилаётган оналик сезгисига ҳос анчайин қўрқув, ваҳима ҳисси-ла омхиталаниб борарди.

Бу орада даҳлиз одамлардан тўлганди. Хўш, ким эди ўзи улар? – Рўёю шарпалар, албатта. Кираверишдаги эшик ҳаёлий бир ғилдирак мисол оҳиста тебранар ва шу сабаб ора-сира бурнакиннинг ҳарир тумани ичра ён-атрофга эҳтиёткорона боққанча ўтиришга жой излаётган бирон-бир қиёфа кўринарди. Ўртадаги столи эса кўнгирутс парсимон бир шакл-шамойилда ранг-рўйи секин-аста хиралашиб, сўниб бораётган кишилар ўзларининг даста-даста қартаю

золдир қутилари билан аллақачон банд қилганди. Энди бўлса бу ҳол ортиқ кўзга ташланмас, соққа ўйновчиларнинг гап-сўз, қийқириқлари ўрнини бирмунча асабий бир жимлик эгаллаган. Туйқус шу жимлики бузганча тенор овози билинар-билинмас кучаяверди. Ўша тенор деганимиз Родолфо исмли киши эдики, у олис шимолнинг қай бир бурчидан, тафтиз, ҳароратсиз баланд чордоқдан туриб шоирона жозиб кучининг аксу кўзгуси-ла Париждаги бўғот томлар узра товланмиш дуд ва тутундан кўз узмасди. Бироқ қайсидир нуқтага етганда димоғини бурнаки хиди қитиқлади-ю ярадор оқчор-

қалъасидаги ўрага қамалиб, тириклайин кўмилганда тортган шунча азоб-уқубатига қарамасдан, "Калиостро" деган киши унинг ўрнига жавоб беришга тутиниб, айнан дўзахга тушиш тўғрисида сўйлади. Илло тўпланганларни жунбишга келтирган хабар бу эмас, балки Лулагача етиб келиб, кўрган жабру ситамига қизни қайта йўлиқтиргучи некбин бир оғохлантирувдир.

Ҳалиги дўзахи эса "Бу ердан жўнашим биланоқ ўтиш йўлини бекитиб ташланг, йўқса бирон иблис келиб, сизга дахл этиши мумкин", деди. Бироқ ўша иблис деганлари балки аллақачон даҳлизга кириб олиб, ҳали-хануз қуюқ туман ичра изғиб юргандир. Акс ҳолда, гўё ўзини оёққа турғизган баҳайбат бир қўл тепага азот кўтаргандек, туйқус Лула вужуди тошдай қотиб қолганию эси оғаёзганини ҳис этармиди. У шундай бир ғалати оҳангда "Ойимни чақиринглар..." дея илтижо қилдики, бу ҳолатда ўз овозини ҳатто таниёлмасдям. Сўнгра ўтиришга чоғланиб, кўзларини юмди-да, уйқоғолди қушлар юзини қанотлари-ла тўсганидек, у ҳам қўли билан яширган кўйи бошини кўйи солди.

Шу пайт бир раҳмдил аёл "Онанинг исми нима эди?" деб сўради-ю аммо афсус-надомату чуккур андиша ичра қайтиб оғиз очгани ботинмади. Бояғи ўйин бўлса, секин-аста тинаётган мотор шовқинидан қизиганча шу тахлит давом этаверди.

Лула яккаш кўксига эгилган бошини ушлар, юраги машинаникидан-да тез ураётганини сезиб турар, шунда қонини оқизганча бир бош қора узуммисол шу юракни қандайдир бир қўл маҳкам сиқиб, эзғилаётгандай туюларди унга. Лекин бундай тасаввур вужудида соф ҳавога тўйинган аллақандай ҳиссиётни уйғотардики, ўша нарса оғриғу қийноқдан отилиб чиққан булганч қон эдию шу қон қизни ниҳоят дарддан фориг қилганди гўё. Сўн Лулага ўз кўргонидаги узумзор – аллақачон пишиб етилган меваси-ла буткул вазминлашган тоқзор кўрингандай, қай бир овоз шу узумни йиғиб олишга ундаётгандай бўлиб туюлди.

– Ойи, ойижон!

Лулани чулғабган бу галги титроқ чунонам кучли эдики, қизнинг кўксидан ўрлаганча ҳар битта қон томирини босиб ўтарак уни чўғдай қизган тўр билан чирмаб ташлаганди. Шунда қиз ногаҳон ана онасининг овозини, аммо бу сафар қалбининг энг теран еридан келаётган ана ўша садони эшитди. Назарида, волиданинг мададкор руҳи энди уни сира ташлаб кетмаслик учун шу ёққа келган эди.

Бу орада Лула кўзларини қайтиб очди. Мотор товуши эндиликда ўчган, туман ҳам тарқалганди. Стол атрофида бўлса яна қизил, яшил, нафармон каби турфа ранглар кўзга ташланар, аллақайси болдоқнинг марварид кўзи булутлар қўйнидаги юлдуз янглиғ товланарди.

Ҳатто эҳтимол чиндан-да ўз жигарпорасига жон бахш этиш учун онаизор руҳи шу топда унинг вужудига инганди дея айтишган чоғда ҳам қиз бу ҳолнинг сабабини асло тушунтира олмасди-ю аммо у ҳозир таърифта сизмас шодлиғу сурурдан боши тамоман кўкка етганини сезди. Санокли кунлардан кейин батамом соғайиб, уйга қайтишини уйлади-ю кўзига ҳамма нарса нури ва жозиб кўриниб кетди – ойдек чароғон хўжаликни пўлат совут кийган соқчи сингари туну кун қўриқлаб турган баланд терак, бутун кечани ўтказиш илминда тут дарахти устига маймундан ҳам илдамроқ сакраётган товуқлар, туёғи устида силкинмиш тошдай қаттиқ думига қунчи ит тегишган заҳоти сўйқалиб-эркаланиш учун бошини эгасининг кучоғига киргизиб олган тўриқ той, турмуш ўртоғининг бўйнида хилпирётган пуштиранг бўйинбоғ, черков қуббаси монанд пичанхона ортига ботаётган қуёш – барча-барчаси...

Грация ДЕЛЕДДА

Италян адбаси Грация Деледда 1871 йил 27 сентябрда Сардиниядаги Нуоро шаҳрида туғилган. Отаси ер эгаси эди. Грация фақат бошланғич мактабни тугатган холос. У дастлаб қисқа ҳикоялар ёзиб, уларни L'ultima moda мода журнали нашриётига юборди. Ҳикоялари журналда чоп этила бошлагач, кўп ўтмай биринчи Fior di Sardegna новелласи (1892)ни ёзди.

1900 йилда Грация Куролли кучлар вазирлиги хизматчиси Палимиро Мадезанига турмушга чиқди ва ёш оила Римга кўчиб ўтишди.

1926 йилда Деледда "Ўзи туғилиб ўсган ороли ҳаётини ёрқин рангларда тасвирлайдиган шеърлати ҳамда инсоният муаммоларига чуккур ёндашуви учун" адабиёт йўналишида Нобел мукофотида сазовор бўлади. Грация Нобелни қўлга киритган янада сермақсул ижод қила бошлади. Ҳаётга нисбатан оптимистик қарашлар тараннум этган қисқа ҳикоялари жамланган La casa del poeta (1930, "Шоир уйи") ва Sole d'estate (1933, "Ёз қуёши") тўпламлари ўқувчилар орасида машҳур бўлиб кетди.

Грация Деледда 1936 йили 64 ёшида Римда вафот этди.

Италян тилидан Рустам таржимаси

ҲАР БИР МУРОЖААТ ЭЪТИБОРДА

Маълумки, бугун мамлакатимизда аҳолини қийнаётган масалаларни тезкорлик билан ҳал этиш, халқ дарадига шерик бўлиб, ташвишларини аритиш ҳар бир раҳбар, ҳар қайси мутасадди шахсининг муҳим вазифаларидан бирига айланди. Бу борада Ўзбекистон Республикаси ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг Қашқадарё вилояти ҳудудий бошқармаси томонидан қисқа вақт ичида талай ишлар амалга оширилганини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Хусусан, йил бошидан буён Ўзбекистон Республикаси Президентининг Виртуал қабулхонаси орқали жисмоний ҳамда юридик шахслардан, шунингдек, Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали вазирлик ҳамда унинг тизимидаги корхоналарга электрон шаклда кўплаб мартаба мурожаат қилинган. Мазкур мурожаатлар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, уларнинг аксарият қисмига бевосита вазирликка мурожаат қилиш билан ҳам ечим топиш мумкин эди. Бугунги кунда юридик ҳамда жисмоний шахслар мурожаатлари билан янада тезкор ишлаш, аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига кўрсатилаётган телекоммуникация ҳамда почта хизматларида юзга келаётган муаммоларга имкон қадар қисқа вақт ичида ечим топиш мақсадида murojaat.mtc.uz манзилида вазирлик раҳбариятининг виртуал қабулхонаси фаолият юритмоқда ҳам.

Шу ўринда аҳолининг ҳуқуқий онгини юксалтириш ва мурожаат маданиятини шакллантириш долзарб масалага айланиб бораётганини ҳам айтиб ўтиш зарур. Масалан, айримлар уйидаги телефони бузилиб қолса ҳам дарҳол Презид

дент Виртуал қабулхонасига мурожаат этади. Ваҳолонки, бу каби носозликни uztelecom.uz сайти орқали ёки (+998 71) 244-34-43 телефон рақами, шунингдек, 1084, 1086 қисқа рақамларига кўнғироқ қилиб, тез ва осон ҳал этиш мумкин.

Мурожаатларга муносабат тубдан ўзгаргани сабаб халқимиз давлат органлари ва мансабдор шахслар фуқаролар ва жамият олдида масъул эканлигини, халқ манфаати устуворлигини ўз ҳаётларида яққол ҳис қила бошлади. Ўзбекистонда коронавирус (COVID-19) эпидемияси бўйича эълон қилинган карантин тартиби вақтида фуқароларимиз, ижтимоий тармоқ фойдаланувчилари томонидан ахборот технологиялари соҳаси бўйича бир қатор саволлар ва мурожаатлар келиб тушмоқда. Буларнинг ичида энг кўп саволлар ва мурожаатлар мобил алоқа операторларининг интернет хизматлари талабга жавоб бермаслигига қаратилган.

Таҳлилларга кўра, вазирлиқнинг Қашқадарё вилояти ҳудудий бошқармасига жисмоний ва юридик шахслардан келиб тушган мурожаатлар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 98,0 фоизга, қарийб икки баробар ўсган. Мобил алоқа хиз

матлари бўйича келиб тушган мурожаатлар жами мурожаатларнинг 54,0 фоизини ташкил этган. Бошқармага келиб тушаётган мурожаатларни ижобий ҳал қилиш, аҳолини кенг поласали интернет ва сифатли мобил алоқа хизматлари билан таъминлаш мақсадида жорий йилда жами 23та янги таянч станцияси ишга туширилиб, 100дан ортиқ мавжуд таянч станциялари 3G/4Gга модернизация қилинди. Бошланган эзгу ишларни давом эттириш мақсадида, йил якунига қадар, мобил алоқа қамрови мавжуд бўлмаган 23та аҳоли яшаш масканларини алоқа қамрови билан таъминлаш, 892та мавжуд таянч станциясини модернизация қилиш ва 178та янги таянч станцияси қурилиши режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида иқтисодий-ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларига рақамли технологияларни кенг жорий этиш энг устувор вазифа сифатида белгиланиб, 2020 йил Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили деб эълон қилинган эди. Бошланган ишларнинг мантиқий давоми сифатида Президентнинг "Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди. Республика миқёсида телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш бўйича жами 35та лойиҳа, шу жумладан 800 минг порт ўрнатиш орқали кенг поласали тармоқни ривожлантириш, мобил алоқа тармоқларини кенгайтириш ва модерниза

ция қилиш учун 1 468та база станцияларини ишга тушириш, узунлиги 12 минг км. бўлган оптик-толали алоқа линияларини қуриш режалаштирилганлиги ҳамда ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш нақадар муҳим эканлигини кўрсатмоқда. Бу вазифаларнинг ижроси Қашқадарё вилоятида ҳам АКТ сифатини жаҳон стандартлари даражасига олиб чиқишда муҳим рол ўйнаши шубҳасиз.

Президент томонидан илгари қўрилган "Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак" тамойили бугун ҳаётимиздан тобора чуқур ўрин эгалламоқда. Республикаимизнинг барча вилоят ва шаҳарларида, ҳаттоки, олис бурчакларида ҳам Халқ қабулхоналари ташкил этилган бўлиб, фуқароларга ўзини қийнаётган бирор масала юзасидан тегишли идорага мурожаат этиш ва қонунда белгиланган тартибда жавоб олиш имконияти яратилган. Ҳудудий бошқарма ва соҳа корхоналарида ҳам "ишонч телефон"лари жорий этилиб, жисмоний ва юридик шахслар мурожаатларини қабул қилиш бўйича барча зарур ишлар амалга ошириляпти. Режа асосида жойларда ўтказилаётган сайёр қабуллар орқали ҳам мурожаатлар ўрганилиб, ечими топиламоқда.

Афтондил ИСМОИЛОВ,
"Xabar"нинг Қашқадарё
вилоятидаги мухбири

✓ Эълон!

"ALSKOM" КОМПАНИЯСИ АКЦИЯДОРЛАРНИНГ ЙИЛЛИК УМУМИЙ ЙИҒИЛИШINI ЎТКАЗАДИ

Тошкент ш., Амир Темур кўчаси, 109-уй манзили бўйича жойлашган (электрон почта манзили: info@alskom.uz, веб-сайт: www.alskom.uz) "ALSKOM" суғурта компанияси акциядорлик жамияти **2020 йил 11 июн соат 10:00да** Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 109-уй манзилда жойлашган **"ALSKOM" суғурта компанияси акциядорлик жамияти** бош офис биносида акциядорларнинг йиллик умумий йиғилишини ўтказилишини маълум қилади.

Акциядорларни рўйхатга олиш соат 09:00да бошланади.

Йиғилишда иштирок этиш учун акциядор ва унинг вакили шахсини тасдиқловчи ҳужжат (паспорт), шунингдек акциядор - жисмоний шахс вакили нотариал тасдиқланган ишончнома, акциядор - юридик шахс вакили ўрнатилган тартибда расмийлаштирилган ишончномага эга бўлиши лозим.

Йиллик умумий йиғилиш ўтказилишини маълум қилиш учун акциядорлар реестри шакллантирилдиган сана: **2020 йил 19 май**.

Ўтказилаётган йиллик умумий йиғилишда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорлар реестри шакллантирилдиган сана: **2020 йил 07 июн**.

Йиғилиш кун тартибига киритилган масалалар:

1. Акциядорларнинг йиллик умумий йиғилишини ўтказиш регламентини тасдиқлаш.
2. 2019 йил фаолият якуни бўйича Компания Кузатув кенгаши Раисининг ҳисоботи.
3. Компаниянинг 2019 йил молия-хўжалик фаолияти натижалари ва 2020 йилга Компания Бизнес-режаси параметрлари тўғрисида Бош директор ҳисоботи.

4. Компаниянинг 2019 йил молия-хўжалик фаолияти текшируви натижалари тўғрисида Тафтиш комиссияси ҳисоботи.

5. Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофиқ Компаниянинг 2019 йил якуни бўйича молиявий ҳисоботини аудиторлик текшируви натижалари ҳақида мустақил аудитор ҳулосаси.

6. Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари асосида тузилган Компаниянинг 2019 йил якуни бўйича молиявий ҳисоботини халқаро аудит стандартларига мувофиқ мустақил аудиторлик текшируви натижалари ҳақида ҳисобот-ҳулосаси.

7. 2019 йил якуни бўйича йиллик ҳисоботни тасдиқлаш.

8. 2019 йил фаолият якуни бўйича Компаниядаги корпоратив бошқарув тизимини баҳолаш натижаларини кўриб чиқиш.

9. 2019 йил учун Компания соф фойдаси тақсимотини тасдиқлаш.

10. Компания Уставига киритилаётган ўзгариш

лар ва Компания Уставини янги таҳрирда тасдиқлаш.

11. Компаниянинг "Кузатув кенгаши тўғрисида"ги Низомга ўзгаришлар киритиш.

12. Кузатув кенгашининг янги таркибини сайлаш.

13. Тафтиш комиссиясининг янги таркибини сайлаш.

14. Компаниянинг 2019 йил молия-хўжалик фао

лиятини мажбурий аудиторлик текширувидан ўтказиш учун аудиторлик ташкилотини аниқлаш ва унинг хизматларига ҳақ тўлашнинг чегаравий миқдорини белгилаш ва у билан шартнома тузиш.

15. Компаниянинг ташкилий тузилмасини тасдиқлаш.

16. Компаниянинг кафилланган шахслари билан тузилиши кутилаётган битимларни маъқуллаш масаласини кўриб чиқиш.

17. Компаниянинг жорий хўжалик фаолияти билан боғлиқ бўлган йирик битимларни тузиш масаласини, ижро органи томонидан мустақил равишда бажариши мақсадида аниқ

лаш ҳамда маъқуллаш.

18. Хайрия (хотимийлик) ёки бегараз ёрдамнинг чегаравий миқдорларини белгилаш.

Акциядорларнинг йиллик умумий йиғилишини ўтказишга тайёрланган материаллар билан Компаниянинг Тошкент ш., Амир Темур кўчаси, 109-уй манзилида жойлашган маъмурий биноси ҳамда www.alskom.uz корпоратив веб-сайтида танишишигиз мумкин.

Маълумот учун телефон: (78) 147-11-00.
"ALSKOM" СК АЖ Кузатув Кенгаши

ДАСТУРЛАШНИ ЎРГАНАМИЗ

Турли платформалар учун қайси дастурлаш тиллари ишлатилади?

Ҳозирда кўпчилик қизиқадиган ва истиқболи порлоқ касблардан бири дастурчиликдир. Лекин унинг ҳам тармоқлари кўп ва ҳар хил тизимлар учун дастурлар, иловалар, сайтлар ёки ўйинлар турли дастурлаш тиллари ёрдамида ясалади.

Компютер дастурчиси

Бу – ҳозирги даврда энг керакли соҳалардан бири бўлиб, жаҳон бозорига ўз ўрнига эга. Компютерларга қўйиладиган АТ (амалий тизим)ларнинг турлари бор, улардан ҳар бири учун дастурларни муайян бир дастурлаш тилида яратган маъқул.

Windows учун

Windowsга дастурлар яратиш учун энг қулай тил бу C# ҳисобланади. Ҳозирча ушбу тилга муносиб рақобатчи йўқ, чунки у сигнал ва айти дамда ТIOBE кўрсаткичларида ўз ўрнига эга. 2020 йилнинг 9 январи ҳолатига кўра, C# тилининг қўлланиши 2.05 фоизга ошган, бу Python ва Javaдан ҳам юқори. Унинг қулай интерфейси мактабда ўргатиладиган Borland Delphi 7га ҳам ўхшаб кетади.

ХУЛОСА: Windows учун C# дастурлаш тили маъқул.

MacOS учун:

MacOS учун энг кўп талаб қилинадиган тил бу – Swift бўлади. Бу ўта мукамал тил, унинг ёрдамида чиройли интерфейсли дастурлар яратиш мумкин. Swift учун энг яхши матн муҳаррири шубҳасиз XCode. Swift шу йил +0.61 фоизга ўзгарган.

ХУЛОСА: MacOS учун Swift дастурлаш тили яхши.

Барча платформалар учун

Барча платформалар учун универсал дастурлаш тили – Java. ТIOBE рейтингларида Java биринчилиكنи ҳеч кимга бермаётти, чунки у чинакам кўп платформали ва мукамал тил. Javaда нафақат Декстоп дастурлар, балки Android учун иловалар яратиш мумкин. Аммо бу ҳақида қуйроқда гаплашамиз.

ХУЛОСА: Барча платформалар учун Java дастурлаш тилини қўллаш мумкин.

Mobile development (Мобил дастурлаш)

Дунё бўйлаб жуда кўплаб кишилар смартфонлардан фойдаланади. Бу эса мобил дастурларга талаб катта дегани. Мобил АТларнинг ҳам ўз турлари бўлиб, улар Android, iOS каби турларга бўлинади.

Android

Юқорида Javaдан Android учун ҳам фойдаланса бўлади, деган эдик. Унинг Corona SDKфреймворки айти мудоа. У орқали рекорд даражада қисқа фурсатда дастурлар, ўйинлар, иловалар яратиш мумкин.

ХУЛОСА: Android учун Java ўнғай.

iOS

iOS учун Swift десак адашмаймиз, у ҳам Java каби кўп платформали. iOS учун дастур яратишда кўп дастурчилар Swiftни ишлатишади, чунки унга яхши рақобатчи йўқ. Тўғри, бу борада Objective-C ҳам яхши, лекин унинг функционалиги ва дунёдаги ўрни биров паст, ТIOBEда ҳам рейтингни тушиб бормоқда (-0.85 фоиз).

ХУЛОСА: iOS учун Swift энг зўри.

Web development (Сайтлар яратиш)

Бу соҳа учун жуда кўп дастурлаш тиллари мисол қилиш мумкин. Аммо Web Developmentда ҳам соҳалар мавжуд бўлиб, булар Back-End ва Front-End ҳисобланади.

Back-End

Сайтнинг бу бўлими инсоннинг ички органларига қийслаймиз. Back-End қисми Front-

Endдаги нарсаларни чиқаришда ёрдам беради. Back-End кўпроқ сервер билан ишлади.

– Катта компаниялар учун сайт

Катта компаниялар билан шартнома асосида сайт тузиш учун энг яхши тил бу – Ruby. Одатда бундай компаниялар ўзларига Java, C# кабиларни маъқул кўришади.

– Кичик сайт ёки фриланс

Бу соҳа учун энг яхши – PHP. Дунёдаги барча сайтларнинг 80 фоизи PHP дастурлаш тилида қилинган. Агар ўзингиз учун бирор сайт яратмоқчи ёки фрилансер бўлмоқчи бўлсангиз, PHP қулай.

– Стартап ёки кичик компаниялар

Одатда бу учун Django, Rust, Node JS, Голарни ишлатишади. Аммо Python мукамаллиги ва қулайлиги боис, уни кўп жойда қўллаш мумкин. Pythonнинг Джанго фреймворки ҳам бугунги кунда энг машҳури бўлиб, GitHubда 49.3к юлдузга эга.

Front-End

Сайтнинг ташқи кўриниши билан яхши ишлашда фантазия муҳим рол ўйнайди. Унинг учун HTML, CSS, JS, Bootstrap каби тилларни билиш керак (Pythonда HTML ва CSS дастурлаш тили эмас).

Gamedev (Ўйинлар яратиш)

Бугунги кунда геймер ва задротларнинг сони ортиши туфайли, ўйинларга эҳтиёж катта. Компютердан кўпчилик айнан ўйинлар учун фойдаланади. Шубҳасиз, ўйинлар яратиш учун энг яхши дастурлаш тили C++ ҳисобланади. Агар Android учун ўйин қилмоқчи бўлсангиз, Unity “ўйин движоги” ёрдамга келади.

Бу дастурлаш тиллари бўйича курслар YouTubeда бор. Қайси дастурлаш тилини танлашингиз муҳим эмас, муҳими – уни охиригача ўрганиш.

Ўй гуллари парвариши

Гулдондаги ГУЛ ИФОРИ

● Гулдонга ёмғир ва қор суви ёки тиндирилган сув (қишда хона ҳароратида ёзда совуқ сув) қуйган маъқул.

● Тунда гуллари бўғзи қадар сув қуйиб, салқин жойда сақлаш мақсадга мувофиқ.

● Хона гуллари меъёридан ортиқ сугориш қурғоқчиликдан кўра хавфлидир. Уларга эҳтиёждан ташқари сув қуйманг.

● Янчилган ва қанд упаси қўшилган тухум пўчоги хонаки гуллар учун энг зарур озуқа ҳисобланади.

● Сўлиган лолаларни ти-

рилтириш мумкин, бунинг учун уларни ёниб турган лампочка тагига бир мuddат қўйиб олиш кифоя.

● Битта гулдонга хилма-хил гуллари солиб қўйиш яхши эмас. Қалампиргул ва марваридгул бошқа гуллари билан сўлишни тезлаштиради. Атиргул, чиннигул ва нилуфарни алоҳида қўйсангиз узок вақтгача ўз тетиклигини сақлайди.

● Телевизор, радиоприёмник ва компютер устига атиргул ва чиннигулни қўйиш яраммайди. Улар ҳатто сезилар-сезилмас овоз тўлкинларига ҳам таъсирчан бўлиб, тез сўлиб қоладилар.

● Гулдон сувиغا писта кўмир бўлакчаси, аспирин солишни унутманг. Хризантема солинган гулдонга биров туз, картошкагул сувиға эса бир неча томчи сирка қўшинг.

Барно СУЛТОНОВА
тайёрлади

Xabar

МУАССИС:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА
КОМУНИКАЦИЯЛАРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ ВАЗИРЛИГИ

Бош муҳаррир
Абдуғани АБДУРАҲМОНОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Шухрат СОДИҚОВ (Ҳайъат раиси), Назиржон ҲАСАНОВ,
Коммуна ИРИСБЕКОВА, Тўлқин ТЕШАБОВЕВ,
Лутфилло ТУРСУНОВ (Бош муҳаррир ўринбосари),
Усмонжон ЙЎЛДОШЕВ (масъул котиб).

Тахририятга келган қўлёзма ва суратлар эгаларига қайтарилмайди.
Муаллифларнинг фикрлари тахририят фикридан фарқлангани мумкин.
Наширимиздан қўчириб босилганда “Xabar”дан олинганлиги кўрсатилиши шарт.

Газетани тайёрлашда интернет материалларидан ҳам фойдаланилади.
Баҳоси келишилган нархда.

МАНЗИЛИМИЗ:

100000, Тошкент шаҳри,
Амир Темури 1-тор қўчаси, 2-уй
(мулк: Олой бозори).
Телефонлар: 71-234-18-59, 71-234-18-31,
факс: 71-234-17-91. E-mail: info@xabar.uz

Обуна индекси — 228.

Газета тахририят компютер
базасида терилди ва саҳифаланди.
Дизайнер: Аслидин БҮРИЕВ.
Навбатчи: Лутфилло ТУРСУНОВ

ISSN 2010-6424

Босишга топширилди — 23.00.
Босишга топширилиш вақти — 24.00.

Газета Ўзбекистон матбуот ва
ахборот агентлиги томонидан
0016 рақами билан 2013 йил
23 июлда рўйхатга олинган.

Газета
haftанинг
жума кунин
чиқади

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида chop этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри,
“Буюк Турон” кўчаси, 41-уй.

G-557 сонли буюртма.
Офсет усулида босилди.
Қўғоз бичими А-3, ҳажми 4 босма табоқ.
Адади: 4313 нуска.

Вилоят
муҳбирлари:

Андижонда	Бухорода	Жиззахда	Наманганда	Навоида	Нукусда	Самарқандда	Термизда	Тошкентда	Урганчада	Фарғонада	Қаршида
226-47-80	(99)854-7305	(94) 199-95-64	(91) 353-71-25	225-91-10	554-35-45	(91)557-84-44	(91)235-88-68	234-18-59	(97) 211-65-05	244-18-05	(93)931-08-99